

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึงภาระหน้าที่ของครูที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยระบุไว้ในมาตรา 24(5) ว่าส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ โดยมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, 2553)

การพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยทางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการนำกระบวนการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและการพัฒนากำลังคนให้มีความสามารถ (Man power) และพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของคน (Man potential) ให้นำไปสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของชาติ แต่การนำวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษานั้นมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นและชุมชน การวิจัยมีส่วนช่วยในการหาจุดที่เป็นปัญหาหรือจุดที่ต้องการพัฒนาให้ระบบการศึกษาในสถานศึกษาสอดคล้องกับความแตกต่างของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนในระดับปฐมวัยซึ่งเป็นกำลังของประเทศชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จากความสำคัญของการวิจัยและการสนับสนุนการทำวิจัยของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการวิจัยทางการศึกษานั้นวันจะมีความสำคัญและมีแนวโน้มที่จะใช้ผลการวิจัยมาพัฒนาการศึกษามากขึ้น ครูซึ่งมีบทบาทโดยตรงจะต้องพัฒนาตนเองให้รู้จักนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและเพิ่มความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาการสอน ทั้งนี้การวิจัยเป็นวิธีหนึ่งซึ่งทำให้ครูค้นพบนวัตกรรมใหม่ ได้แก่ เทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอน วิธีการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลเกี่ยวข้องกับผลของการจัดนวัตกรรมการสอน เพื่อให้มีการแก้ปัญหาผู้เรียนได้ตรงจุด โดยการทำวิจัยในชั้นเรียนแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้งในส่วนของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนที่เข้ามาร่วมกันพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพต่อไป ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็สามารถดำเนินไปอย่างเต็มที่ ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข มีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษา ครูเกิดความรู้และความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ เป็นการพัฒนาวิชาชีพควบคู่กันไป ด้วย (ทัศนาศาสตร์, 2543; อัญชลี มนูญเลิศกิจ, 2552; Rekalidou Galini and Penderi Efthymia, 2010; Kamini Jaipal and Candace Figg, 2011)

ผู้วิจัยในฐานะของบุคลากรมหาวิทยาลัยสวนดุสิตซึ่งรับผิดชอบการผลิตครูสาขาการศึกษาปฐมวัยเห็นความจำเป็นเร่งด่วนของการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้สำรวจ

ข้อมูลเบื้องต้นจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัด 4 จังหวัด รวม 36 ศูนย์ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม ถึง 20 สิงหาคม เดือน พ.ศ. 2556 พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังไม่ได้ดำเนินการการวิจัยในชั้นเรียน มีเพียง 2 ศูนย์ (ร้อยละ 5) ที่ได้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน จากการสำรวจและสัมภาษณ์บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งครูปฐมวัยและผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องของการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านอารมณ์/จิตใจ และด้านสังคม โดยภาพรวมครูปฐมวัยมีความรู้ในเรื่องของการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม/แก้ไขปัญหาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย แต่ยังขาดทักษะในการทำวิจัยตลอดจนไม่มีเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดการสนับสนุนส่งเสริมด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย ทั้งในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก ฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ในการสืบค้นการทำวิจัย ยังขาดการให้ความรู้อย่างเป็นทางการและถูกต้องตามหลักของการวิจัยแก่ครูปฐมวัย ขาดการร่วมมือร่วมพลังระหว่างครูปฐมวัย และระหว่างครูปฐมวัยและผู้บริหารศูนย์ในการสร้างงานวิจัยในชั้นเรียน ขาดการสร้างแรงจูงใจในการสร้างงานวิจัยในชั้นเรียนจากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการขาดการกำกับติดตาม การวัดและการประเมินผลพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ผลการสำรวจเบื้องต้นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยตระหนักว่าการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรทำโดยรีบด่วน คือ การพัฒนาคุณภาพงานทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านอารมณ์/จิตใจ และด้านสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยพิจารณาดำเนินการพัฒนาแนวทางการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพัฒนาทั้งครูปฐมวัยผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควบคู่กันไปพร้อมกัน ทั้งการพัฒนากระบวนการดำเนินการวิจัย และการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามหลักการของ Kemmis (1988), Elliott (1991) และ Lewin (1991) บูรณาการร่วมกับหลักความร่วมมือร่วมพลัง (collaboration) จากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การมีระบบเสริมพลังอำนาจ (empowerment) การกำกับติดตาม (monitoring) และการประเมิน (evaluation) โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการแบบให้มีส่วนร่วมได้เสีย (stakeholders) คือทั้งครูปฐมวัย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครอง รวมทั้งองค์กรภาคีเครือข่าย (partnerships) ได้แก่ ชุมชน กรรมการสถานศึกษา ปราชญ์ชาวบ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อที่จะสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างตรงจุด อันจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อกำหนดกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย

2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย

3. เพื่อประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย

4. เพื่อศึกษาปัจจัย/เงื่อนไขที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกตามการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้ คือ

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบคุณภาพกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างในการประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายประเมินจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) กลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 4 ภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) จังหวัดละ 10 แห่ง รวม 40 แห่ง รวม 720 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนการดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) ผู้วิจัยสุ่มเลือก 1 จังหวัดจากแต่ละภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) ได้จังหวัด 4 จังหวัด

2) จากแต่ละจังหวัดที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 ของการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) กลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 10 แห่ง จาก 4 จังหวัด รวม 40 แห่ง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียจาก 3 กลุ่มหลัก ดังนี้คือ

2.1) กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 2 คน รวม 80 คน

2.2) กลุ่มกลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 5 คน รวม 200 คน

2.3) กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย เก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 40 แห่ง และบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษาที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 40 แห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 กลุ่ม รวม 440 คน ได้แก่ 1) กลุ่มชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน แห่งละ 4 คน รวม 160 คน 2) กลุ่ม

กรรมการสถานศึกษา แห่งละ 4 คน รวม 160 คน และ 3) กลุ่มบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการศึกษาที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แห่งละ 3 คน รวม 120 คน

2. ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างในการประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับ องค์กรภาคีเครือข่ายประเมินจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก 2) กลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย โดยเก็บ รวบรวมข้อมูลจาก 4 ภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) จังหวัด ละ 10 แห่ง รวม 40 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,080 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนการดำเนินการสุ่ม ตัวอย่างดังนี้

1) ผู้วิจัยสุ่มเลือก 1 จังหวัดจากแต่ละภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) ได้จังหวัด 4 จังหวัด

2) จากแต่ละจังหวัดที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 ของการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบอย่างง่าย (simple random sampling) กลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 10 แห่ง จาก 4 จังหวัด รวม 40 แห่ง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียจาก 3 กลุ่มหลัก ดังนี้คือ

2.1) กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนา เด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 2 คน รวม 80 คน

2.2) กลุ่มกลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 5-8 คน รวม 320 คน

2.3) กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย เก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง และบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษาที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 40 แห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 กลุ่ม รวม 680 คน ได้แก่ 1) กลุ่มชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน แห่งละ 5-8 คน รวม 250 คน 2) กลุ่ม กรรมการสถานศึกษา แห่งละ 5-8 คน รวม 250 คน และ 3) กลุ่มบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการศึกษาที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แห่งละ 3-5 คน รวม 180 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการพัฒนากรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับ องค์กรภาคีเครือข่ายจากการสัมภาษณ์แบบจัดกลุ่มสนทนา (focus group interview) ผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย คือ 1.1) กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.2) กลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 1.3) กลุ่มองค์กร ภาคีเครือข่าย กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย กลุ่มที่ 3 กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย กลุ่มละ 10 คน รวม 40 คน และกลุ่มที่ 4 คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน รวม 46 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของ ครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นทั้งตัวบ่งชี้หลัก ตัวบ่งชี้ย่อยและการตรวจสอบคุณภาพ ของเกณฑ์การประเมินจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้มีส่วนได้เสีย

(stakeholders) 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย กลุ่มที่ 3 กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย และกลุ่มที่ 4 คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน รวม 30 คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ในเชิงวิชาการ

1. ทำให้ได้ตัวบ่งชี้สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว
2. ทำให้ได้เครื่องมือประเมินสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายจากผู้บริหารและครูปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดทั้งความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ และจากผู้มีส่วนได้เสีย และผ่านการตรวจสอบความเที่ยง (reliability)
3. ทำให้ได้ผลการประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายจากผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด คือกลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย และกลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ประโยชน์ในเชิงนโยบาย

ทำให้ได้ผลการประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายจากผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด คือกลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย และกลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน

1. ทำให้ได้ผลการประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายจากผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ทั้งหมด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป
2. ผู้ช่วยนักวิจัยที่เป็นศิษย์เก่าระดับปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ช่วยเก็บ

รวบรวมข้อมูลได้รับความรู้จากการดำเนินการจริงในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ตลอดจนแนวทางในการทำวิจัยต่อยอดและเกิดความตื่นตัวในการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนต่อไป

3. บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวิจัยทั้งผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูปฐมวัย และองค์กรภาคี เครือข่าย ได้แก่ ชุมชน กรรมการสถานศึกษา ประชาชนชาวบ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกิดความตระหนักและตื่นตัวในการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษารายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแยกนำเสนอเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตอนที่ 2 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตอนที่ 3 การวิจัยในชั้นเรียน ตอนที่ 4 สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ผู้วิจัยนำเสนอการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นหัวข้อย่อยดังนี้คือ 1) ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3) หลักการในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และ 4) การจัดสภาพแวดล้อมอาคารและสถานที่สำหรับเด็กปฐมวัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education) เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ กัน

การศึกษาปฐมวัย (Early childhood Education) หมายถึงการบริการ การดูแล และการให้การศึกษแก่เด็กแรกเกิดถึงอายุ 8 ปี โดยจัดเป็นระบบเรียกว่า Educare (วาโร เฟ็งส์วีสต์, 2542)

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุแรกเกิดถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวมีลักษณะพิเศษ ที่แตกต่างจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้สำคัญต่อการสร้างรากฐานบุคลิกภาพและ การพัฒนาทางสมองซึ่งอาจมีชื่อเรียกต่างกันไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการและจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

สรุป การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กตั้งแต่ แรกเกิด-6 ปี เพื่อให้เด็กมีความพร้อมและมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา เพื่อเป็นการวางพื้นฐานทางการศึกษาให้กับเด็กในระดับประถมศึกษาต่อไป

2. ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

Edgar (2002) การจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นมีความสำคัญเนื่องจากการปูพื้นฐาน ทางความพร้อมทางด้านต่างๆ ให้กับเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา เนื่องจากมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าว ในอายุ 0-6 ปี เป็นช่วงที่สมองกำลังเจริญเติบโต ถ้าอบรมส่งเสริม และพัฒนาให้เด็กมีความพร้อมทางด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมก็จะทำให้เด็ก เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมต่อไป ได้ จึงทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเข้ามามีความสำคัญมากและเป็นการวางรากฐานที่ดีที่มั่นคงใน

การศึกษาในระดับต่อไปโดย กล่าวว่า “พื้นฐานการเจริญเติบโตและการพัฒนาของเด็กก่อนวัยเรียน เป็นระยะที่เด็กจะเพราะเจตคติและอุปนิสัย ต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต การนำทางเด็กในการปลูกฝังนิสัยที่ดีจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินอย่างระมัดระวัง พ่อแม่จำนวนมากยังไม่เข้าใจธรรมชาติของเด็กดีนัก ดังนั้นโรงเรียนจึงมีส่วนช่วยให้เด็กมีเจตคติและอุปนิสัยที่พึงประสงค์” ในการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นมุ่งให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาได้ดี ยังเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เด็กมีชีวิตในอนาคตสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหากเด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นจะทำให้เด็กเป็นเด็กที่ร่าเริง สดชื่น แจ่มใส มองโลกในแง่ดี รู้จักรักคนอื่น มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีจึงเป็นหน้าที่ทุกคนภายในประเทศที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาเด็กให้เป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคมต่อไปได้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) ได้กล่าวว่าการพัฒนาบุคคล ให้มีคุณภาพมีผลมาจากการส่งเสริมพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัย ซึ่งเป็นระยะวิกฤติที่เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะการได้รับความรักจากพ่อแม่ จะช่วยให้ใยประสาทในเซลล์สมองขยายออกงาม ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ง่าย มีชีวิตชีวา รู้เหตุผลอันเป็นพื้นฐานการพัฒนาเด็กให้สมบูรณ์มากที่สุด เด็กเล็กๆ จะเรียนรู้ทุกอย่างในวัยที่เขายังเล็กอยู่ แต่ถ้าหากเด็กวัยนี้ไม่ได้รับการเอาใจใส่ เมื่อพ้นวัยนี้ไปเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยความยากลำบาก ในบางอย่างก็ไม่สามารถเรียนรู้ได้อีกเลย การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยจึงเป็นเรื่องที่นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความสนใจศึกษาค้นคว้ามานานแล้ว เพื่อเป็นการสนองต่อความสำคัญของการพัฒนาในช่วงระยะแรกของชีวิตเด็ก และเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพประชากร ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ได้พยายามจัดบริการขั้นพื้นฐานให้แก่กลุ่มเด็กเป้าหมายนี้ อันได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านโภชนาการ และด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม อบอุ่น ปลอดภัย ทั้งนี้รวมถึงด้านการศึกษาที่เป็นแรงเสริมที่เหมาะสมกับการพัฒนาทางภาษา สติปัญญา และสังคมของเด็กด้วย ลักษณะของการให้บริการส่วนใหญ่มักจะจัดในลักษณะให้ความรู้แก่พ่อแม่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก และในขณะเดียวกันมีการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็ก การจัดชั้นเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยหรือ โรงเรียนอนุบาล

3. หลักการในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

Gullo, D.F. (1994) ได้กล่าวว่าการจัดศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เต็มศักยภาพลักษณะของหลักสูตรจะสร้างมาจากพื้นฐานของทฤษฎีพัฒนาการเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น บางหลักสูตรเน้นพัฒนาการทาง พุทธิปัญญาของเพียเจท์ จะเน้นเนื้อหาการจำแนกประเภทการเรียนรู้อนุกรม ในขณะที่ บางหลักสูตรเน้นทฤษฎีพัฒนาการและปฏิสัมพันธ์ จะมุ่งไปที่การปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมของเด็กและการคิด แต่บางหลักสูตรอาจเน้นกระบวนการคิดหรือบางหลักสูตรมุ่งไปที่การส่งเสริมพัฒนาการประสาทสัมผัสและการเรียนรู้จากการเล่นเป็นสำคัญ

การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่าจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก หลักสูตรที่เหมาะสมจะพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็กเป็นหลักหลักสูตรที่ให้ออกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและ เด็กพิเศษได้พัฒนารวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็กพัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุข ในปัจจุบันมีใช้เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

หลักในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย

Wortham, S. C. (1996) ได้ให้หลักในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีลักษณะดังนี้

1. หลักสูตรควรเน้นสภาพชีวิตจริง กิจกรรมที่จัดควรเปิดโอกาสให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาและแสดงความรู้สึนึกคิดของตนอย่างอิสระโดยครูควรสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมให้กับเด็ก เพื่อให้มีร่างกายที่สมบูรณ์และมีสุขภาพจิตที่ดี

2. หลักสูตรควรเน้นการปรับตัวของเด็กเปิดโอกาสที่จะให้เด็กเรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการแลกเปลี่ยนสิ่งของ ทั้งของเล่น ของใช้ ฝึกการอดทนรอคอย และการทำสิ่งต่างๆ คนเดียวและเป็นกลุ่ม

3. การจัดประสบการณ์ควรเป็นพัฒนาการทางร่างกายให้มากที่สุด โดยให้เด็กมีโอกาสใช้กล้ามเนื้อใหญ่และเล็ก ในการทำกิจกรรมต่างๆ และฝึกทักษะต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายโดยครูจัดเตรียมกิจกรรม ของเล่น และสื่อการเรียนหลายๆ อย่าง ไว้ให้เด็ก ได้มีโอกาสเลือก

4. หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาสติปัญญาโดยการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่จะเน้นการพัฒนาทางสติปัญญาและการแก้ปัญหา

5. การจัดประสบการณ์ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึนึกคิด ความคิดสร้างสรรค์ อย่างเสรีโดยใช้วิธีหลายๆ อย่างมากกว่าที่จะให้เด็กทำตามครูหรืออ่านเขียนอย่างเดียว

6. โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยที่ดีควรเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เกิดความรู้สึกและภาพลักษณ์ที่ดีงามต่อตนเองและผู้อื่น

7. โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นสถานที่ที่เด็กจะมีความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และมีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การพูดคุย ร้องเพลง เล่นอย่างอิสระ และมีการพักผ่อนเพียงพอ

8. ตารางเวลาที่ใช้ในแต่ละวันควรยืดหยุ่นตามความสนใจและ ความต้องการของเด็ก

9. ครูผู้สอนในชั้นเด็กปฐมวัยควรมีความรู้เกี่ยวกับมานุษยวิทยา สังคมวิทยา พัฒนาการของเด็ก และจิตวิทยา

10. การให้การศึกษาแก่พ่อแม่ควรเป็นโครงการหนึ่งและเป็นแนวโน้มใหม่ ที่ควรรวมอยู่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

11. ควรมีโครงการต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการประเมินผลและเพื่อเพิ่มพูนทัศนคติและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถม

หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและธรรมชาติของเด็ก เพื่อเด็กได้เจริญเติบโตอย่างเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในพุทธศักราช 2546 มีการจัดทำหลักสูตร โดยแบ่งเป็น 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน

ในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษานั้นในแต่ละโรงเรียนจะต้องมีจุดเน้นหรือจุดเด่นของโรงเรียน มีการกำหนดปรัชญา คำขวัญ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเสียก่อน

เพื่อนำมากำหนดการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามคู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

2. การจัดทำหลักสูตรการปฏิบัติในห้องเรียน

ขั้นตอนในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในห้องเรียนที่จะนำเสนอ ในเอกสารคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ฉบับนี้มีขั้นตอนง่ายๆ อยู่ 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน
2. จัดทำกำหนดการจัดประสบการณ์ตลอดปีจากสาระการเรียนรู้รายปีหรือหน่วยการเรียนรู้
3. กำหนดตารางกิจกรรมประจำวัน
4. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์
5. จัดประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

ปีการศึกษา 2546 เป็นปีที่สถานศึกษาทั่วประเทศใช้หลักสูตรในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 0 - 5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน) การกำหนดหลักสูตรขั้นเพื่อให้ผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ใช้เป็นแนวทางให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศในด้านการจัดที่เหมาะสมกับธรรมชาติของการจัดการศึกษาเหมาะสมตามวัยและพัฒนาการของเด็กถูกต้องตามหลักวิชาการประมวลกฎหมายสอดคล้องกับนโยบายรวมทั้งเหมาะสมกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของสถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ถือว่าเป็นกรอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้จัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนควรศึกษาทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้งจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรถือว่าการพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กเป็นคนที่มีความดี มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต

ในการจัดทำหลักสูตรก่อนระดับปฐมวัยควรมีการจัดทำหลักสูตรที่เน้นพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมกับวัยและส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เนื้อหาของหลักสูตรควรจะเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยเด็กในแต่ละระดับชั้นและอายุให้เด็กได้มีพัฒนาการที่ดีและมีคุณภาพรวมทั้งโรงเรียนจะต้องมีการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นรายปี/รายชั้นให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน การบริหารและแนวการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอีกด้วย

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ได้กล่าวว่าการประเมินเด็กระดับก่อนประถมศึกษาวิธีวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ครูจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยายจากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็กตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจาก การประเมินพัฒนาการจะช่วยครูในการวางแผน

การจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กและขณะเดียวกันยังใช้ใน การประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ ได้อีกด้วย

4. การจัดสภาพแวดล้อมอาคารและสถานที่สำหรับเด็กปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษานั้นมีความสำคัญมาก สำหรับ เด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นวัยที่สนใจที่จะเรียนรู้ สังเกต ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสสิ่ง ต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมจึงควรจัดให้เหมาะกับการเรียนรู้ของเด็กและสอดคล้องกับสภาพ ความ ต้องการของหลักสูตรของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก การจัดสภาพแวดล้อม ภายในห้องเรียนนั้นจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและจัด บรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะกับการทำกิจกรรมต่างๆ ระหว่างครูและเด็ก การจัดพื้นที่มุม ประสบการณ์ มุมเคลื่อนไหว และมุมเล่นให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน ส่วนการจัดสภาพแวดล้อม นอกห้องเรียนนั้นจะต้องมีการจัดเครื่องเล่นสนาม สนามเด็กเล่น บ่อน้ำ บ่อทราย ควรจัดให้มีจำนวน เพียงพอกับเด็ก และจะต้องแข็งแรง ทนทาน และไม่มีอันตรายกับเด็ก ดูแลรักษาความสะอาด มี ต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆ บริเวณโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งทาง กายภาพ ได้แก่ สภาพของห้องเรียน โรงเรียน และสิ่งแวดล้อมทางด้านจิตใจ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเด็กกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง อุปกรณ์ซึ่งครูต้องพัฒนาและดำรงสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ทางบวกใน ความเอาใจใส่และความปลอดภัยแก่เด็ก

สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ จะกระตุ้นเด็กได้

- สสำรวจอย่างกระฉับกระเฉง ด้วยประสาททั้งหมด
- ค้นพบความสัมพันธ์ต่างๆ ผ่านประสบการณ์ตรง
- จับต้อง เปลี่ยนรูป และประกอบวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
- เดิน วิ่ง และปีน ขณะที่กำลังพัฒนาและการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ต่างๆ
- ระวังเอาใจใส่ความต้องการต่างๆ จุดมุ่งหมายต่างๆ
- เกิดทักษะต่างๆ ด้วยการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ

การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

- จัดที่ว่างเพื่อทำงานอย่างเพียงพอ สามารถเข้าไปใช้ได้ง่าย และปลอดภัย
- ความแตกต่างระหว่างพื้นที่ทำงานต่างๆ
- จัดวัสดุอุปกรณ์ต่างๆอย่างหลากหลาย
- จัดพื้นที่ทำงานต่างๆและวัสดุอุปกรณ์ที่ดึงดูดใจ
- พิจารณาตำแหน่งของพื้นที่ทำงานต่างๆ
- จัดเก็บของอย่างเพียงพอและเด็กสามารถเข้าไปใช้ได้ง่ายและปลอดภัย

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีความสำคัญต่อเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้นการจัดเตรียม สิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการ เรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ของเด็ก

ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดอาคารสถานที่และห้องเรียนเด็กปฐมวัย (Indoor Space)

ในการจัดอาคารสถานที่และห้องเรียนของเด็กปฐมวัยนั้นควรเน้นถึง การเคลื่อนไหว เนื่องจากเด็กเล็กจะมีการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว การจัดอาคารสถานที่และห้องเรียนจึงต้องมีเนื้อที่มีขนาดใหญ่เหมาะสำหรับเด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ภายในห้องเรียนและจัดอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีการจัดตกแต่งห้องเรียนให้มีสีสันสวยงาม รั้าความสนใจและมีความแข็งแรง

การจัดอาคารสถานที่และห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงว่าเด็กมีความแตกต่างจากผู้ใหญ่ ความต้องการในการใช้เนื้อที่จึงแตกต่างกันเพราะเด็กตัวเล็กแต่จะเคลื่อนไหวรวดเร็วและต้องการเนื้อที่มาก ห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีขนาดใหญ่พอที่เด็ก จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่รู้สึกรออด การจัดสภาพภายในห้องเรียนควรให้มีชีวิตชีวา มีสภาพคล้ายบ้านและมีความยืดหยุ่น รูปทรงของห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมได้สะดวก ห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรอยู่ติดพื้นดินและไม่ควรมีซอกมุมที่เด็กจะหลบซ่อนได้ ควรมีห้องน้ำ อ่างน้ำและอ่างล้างมือเอาไว้ในห้อง ประตูทางเข้าควรอยู่ระดับเดียวกับพื้นถนน ขนาดห้องเรียนควรใหญ่พอที่เด็กจะพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ได้ ห้องเรียน ที่เหมาะสมควรมีขนาด 40x60 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน ควรมีเนื้อที่นอกห้องเรียนที่ใช้เป็นสนามเล่นและบริเวณที่จะใช้ปลูกต้นไม้หรือทำสวนครัว

เยาวพา เตชะคุปต์ (2542) ได้กล่าวว่า ภายในห้องเรียนควรมีบริเวณที่เด็กจะทำงานคนเดียวได้ ซึ่งควรจัดเป็นเอกเทศแยกจากเด็กอื่นๆ โดยให้เด็กสามารถทำงานคนเดียวหรือกับครูโดยใช้สมาธิ นานๆ ได้โดยบริเวณดังกล่าวอาจจะใช้สำหรับทดสอบเด็กทั้งเดี่ยวและกลุ่มได้ บริเวณดังกล่าวนี้อาจจะใช้ชั้นวางหนังสือหรือฉากเตี้ยๆ กันให้เป็นสัดส่วน แต่ให้อยู่ในสายตาของครูที่จะมองเห็นได้ การจัดห้องเรียนสำหรับเด็กควรเป็นห้องขนาดใหญ่มากกว่าห้องเล็กๆ หลายห้อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนของบุคลากรที่มีอยู่

หลักในการพิจารณาการจัดอาคารสถานที่สำหรับศูนย์เด็กปฐมวัย

ในการพิจารณาจัดอาคารสถานที่ตั้งสำหรับศูนย์เด็กปฐมวัยนั้น มีแนวทางในการจัดอาคารสถานที่ ครูภัณฑ์ และบุคลากรของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนทั้งในเมืองและชนบทเอาไว้ดังนี้

1. หลักการอาคารสถานที่ที่จัดจะต้องเป็นไปตามลักษณะท้องถิ่นง่ายและเป็นไปได้ตามลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นโดยยึดหลัก ประหยัด ปลอดภัย และสะอาด
2. ทำเลที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านชาวบ้านไปมาและรับส่งเด็กได้สะดวก ปลอดภัย เช่น วัด ศูนย์อนามัยหรือโรงเรียนในท้องถิ่นซึ่งจะทำให้มีโอกาสได้รับบริการ เช่น ถ้าอยู่ใกล้สถานีอนามัยก็จะได้รับความสะดวกทางด้านสุขภาพอนามัยและอุบัติเหตุต่างๆ ได้
3. บริเวณศูนย์ต้องสะอาด มีที่ว่างโล่งพอที่เด็กจะวิ่งเล่นได้อย่างปลอดภัย
4. อาคารต้องแข็งแรง ปลอดภัย สะอาด มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างเพียงพอ
5. ครูภัณฑ์ โต๊ะและเก้าอี้ มีขนาดพอเหมาะสมกับเด็กเป็นแบบง่ายๆ เพื่อจัดเป็นแบบง่ายๆ เพื่อจัดเป็นรูปต่างๆ ได้ตามประโยชน์การใช้สอย

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) ได้กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์ ใช้วัสดุในท้องถิ่น ไม่จำเป็นต้องเป็นวัสดุราคาแพง อุปกรณ์ของเล่นควรมีเพียงพอกับจำนวนเด็กและเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก โดยฝึกหลักการเล่นตามธรรมชาติของเด็กไทยในท้องถิ่นนั้นๆ และใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นมาจัดทำและปรับปรุงโดยยึดหลักประหยัด ปลอดภัย

Head Start (2010) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนต้องปลอดภัย สะอาด ดึงดูดใจและกว้างขวางพอ อย่างน้อยห้องเด็กเล่นควรมีพื้นที่ 35 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน และ 75 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน สำหรับสนามเด็กเล่นพื้นที่ภายในที่จำกัดอาจทดแทนได้ด้วยพื้นที่ภายนอกที่มีร่มเงา ส่วนพื้นที่ภายนอกอาจทดแทนด้วยพื้นที่ภายในบางส่วน สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนจะต้องดึงดูดความสนใจ มีสีสันในการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ สภาพของห้องและบริเวณอาคารควรจัดให้ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะห้องทุกห้อง และบริเวณอาคารควรมีแสงสว่างเพียงพอและมีการระบายอากาศที่ดี มีระบบป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้า ปลั๊กไฟควรปิดให้มิดชิดหรืออยู่ในที่สูงที่พ้นมือเด็ก พื้นห้องควรเป็นวัสดุที่ไม่ลื่นและสามารถทำความสะอาดได้ง่าย ต้องปราศจากสิ่งกีดขวางที่เป็นอันตรายแก่เด็ก ควรลบหรือมีเครื่องป้องกันเหลี่ยมมุมของอาคารบันได ตู้ และโต๊ะต่างๆ เพื่อลดอันตรายหากเกิดอุบัติเหตุไม่ใช้อุปกรณ์ที่มีสีซึ่งมีสารตะกั่ว

ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมต่อเด็กปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีคุณค่าจะช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลรอบข้าง นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็ก ได้ค้นคว้า ทดลอง สังเกต หาเหตุผล แก้ปัญหา และขยายประสบการณ์ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งประสบการณ์ต่างๆ

นภเนตร ธรรมบวร (2546) ได้ให้ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมต่อเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
2. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในการเข้าสังคมและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งจะเป็น พื้นฐานในการใช้ชีวิตต่อไปในสังคม
3. ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น ค้นคว้า ทดลอง สังเกต คิดหาเหตุผล และแก้ปัญหาซึ่งเป็นพื้นฐานของกระบวนการคิดของเด็กต่อไปในอนาคต
4. ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กอันได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านโรงเรียนและชุมชนจะประสบความสำเร็จหรือไม่อยู่ที่สิ่งสำคัญประการแรก คือ ทักษะติดต่อการสร้างความสัมพันธ์ เมื่อท่านมีทัศนคติที่ดีต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ท่านจะเป็นผู้เปิดประตูห้องเรียน เปิดประตูโรงเรียนด้วยท่าทีที่เป็นมิตร หากครูไม่เป็นผู้ริเริ่มต้นก็ยากที่ผู้ปกครองและชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็ก การร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนจะก่อให้เกิดประโยชน์ซึ่งกันและกันและเอื้อประโยชน์ต่อเด็กโดยตรง ได้แก่

1. ได้แลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้บุตรหลานตลอดจนบทบาทของพ่อแม่ในการทำงานร่วมกับครูในการส่งเสริมพัฒนาการลูก

2. เมื่อเข้ามาร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนทำให้พ่อแม่ได้เห็นวิธีการจัดกิจกรรมของคุณครูและสามารถนำกลับไปใช้กับลูกที่บ้านได้

3. ทำให้พ่อแม่รวมไปถึงปู่ย่าตายายที่เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กๆ เห็นว่าตนเองมีคุณค่าสามารถนำความรู้ความชำนาญของตนมาถ่ายทอดให้กับเด็กได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนทำได้หลายวิธี ดังนี้

การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสาร

1. การส่งเอกสารเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน

การแจ้งข่าวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสื่อสาร สร้างความเข้าใจ ก่อให้เกิดความร่วมมือที่ตระหว่งกัน ยังเป็นการลดความขัดแย้งกันในเรื่องของการดำเนินงานเป็นอย่างดี

1.1 การจัดทำจุลสาร จดหมายข่าวหรือเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ บางโรงเรียนจัดส่งให้ผู้ปกครองเป็นรายสัปดาห์ รายเดือนหรือบางแห่งภาคเรียนละครั้งในจุลสาร

1.2 การจัดทำป้ายประกาศข่าวสารต่างๆ อาจมีเนื้อหาสาระเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ ป้ายต้อนรับการเปิดเรียน

1.3 จดหมายแจ้งข่าวอย่างทางการและไม่เป็นทางการ

1.4 จัดทำคู่มือผู้ปกครอง

2. การพบปะพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.1 การประชุมระหว่างผู้ปกครองและครู

2.2 การติดต่อทางโทรศัพท์

2.3 การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ

2.4 การเยี่ยมบ้านเด็ก

2.5 การจัดทำสมุดสื่อสารบ้านและโรงเรียนหรือจดหมายเวียน สมุดสื่อสารบ้านและโรงเรียน จะเป็นการสื่อสาร 2 ทาง

3. การเยี่ยมโรงเรียน

3.1 การเปิดให้ชมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็ก

3.2 การจัดแสดงนิทรรศการ และผลงานเด็ก

การส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก

1. เชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมกิจกรรมของห้องเรียน

2. เชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ

3. การเชิญผู้ปกครองหรือบุคคลอาชีพต่างๆ ที่มีความรู้ความชำนาญ มาเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับเด็กๆ ในชั้นเรียน

ในการจัดการศึกษาในปัจจุบันผู้ปกครองและชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ความรู้กับนักเรียนเป็นอย่างมาก เช่น การนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นเข้ามาสอน การเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร มีการพานักเรียนไปทัศนศึกษาในสถานที่ต่างๆ มีการแจ้งข่าวสารหรือเข้ามาร่วมกิจกรรมของนักเรียนภายในโรงเรียนมากขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับความรู้และทำ

ให้ผู้ปกครองทราบถึงทิศทางการเรียนการสอนและช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้เป็น โรงเรียนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

ตอนที่ 2 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ความเป็นมาของการวิจัยปฏิบัติการ (action research) มีรากฐานมาจากแนวคิดของ Lewin และถูกนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาต่อจนกระทั่งในปัจจุบัน ซึ่งสรุปรูปแบบที่สำคัญได้ดังนี้ (Kemmis, 1988; Ladkin, 2004; McBee, 2004)

วิธีการของ Lewin

การวิจัยปฏิบัติการมีการดำเนินงานในลักษณะเป็นวงจรแบบเกลียว ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลของการปฏิบัติ โดยเริ่มจาก “แนวคิดที่สนใจร่วมกัน” (Thematic Concern) ของกลุ่มที่จะตัดสินใจเริ่มปฏิบัติหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในจุดใดๆ จะใช้วิธีการสำรวจสถานการณ์ทั่วไปเพื่อหาข้อมูลจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา ในประเด็นที่ควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาภายใต้ความมุ่งหมายร่วมกันของคณะผู้วิจัยที่ต้องการปรับปรุงสภาพการณ์การทำงานของตนเอง จากนั้นจึงมีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนและประเมินผลการปฏิบัติ โดยที่กิจกรรมทั้ง 3 ด้านจะดำเนินไปพร้อมๆกัน เพื่อสะท้อนข้อมูลที่เป็นผลจากการดำเนินงานในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นสารสนเทศที่จำเป็นในการใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนดำเนินงานในระยะต่อไป (วงจรต่อไป) ฉะนั้นในทางปฏิบัติ การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลและของกลุ่ม จึงต้องนำมาวิเคราะห์ตรวจสอบอย่างละเอียดเกี่ยวกับผลของการกระทำที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดแนวทางสำหรับวางแผนดำเนินงานใหม่ในระยะต่อไป กล่าวสรุปได้ว่า การดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปนั้นจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลย้อนกลับจากการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ผ่านมา พิจารณาร่วมกับแผนหลักที่จะดำเนินงานตามขั้นตอนวงจรต่อไป ด้วยเหตุนี้ความเชื่อมโยงระหว่างการปฏิบัติกับผลสะท้อนกลับจากการปฏิบัติผนวกกับการเรียนรู้และประสบการณ์ของนักวิจัยก่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน และตอบสนองได้ทันการณณ์ขณะที่มีการดำเนินงานอยู่ เป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าแนวคิดของ Lewin มีจุดเน้นที่การตัดสินใจของกลุ่มและเน้นหน้าที่ในการปรับปรุง สรุปขั้นตอนการดำเนินงานได้ ดังนี้

1. หาแนวคิดที่สนใจร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายทั่วไปที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข
2. วางแผน
3. นำแผนไปปฏิบัติ
4. สะท้อนผลการปฏิบัติ
5. พัฒนาแผนปฏิบัติโดยอาศัยข้อมูลปัจจุบันจากการสะท้อนกลับ แล้วดำเนินการต่อไปตามลำดับขั้นตอนภายหลังจากวางแผนเสร็จสิ้นลงในลักษณะแบบวงจรเดิม

วิธีการของ Elliott

Elliott (1993) มีความเห็นว่า ในกิจกรรมตามโมเดลของ Lewin นั้น “แนวคิดทั่วไป” ค่อนข้างถูกจำกัดและการวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปเป็นการหาข้อเท็จจริงเพียงเล็กน้อย ซึ่งค่อนข้างยากในการนำไปปฏิบัติ ดังนั้น เขาจึงมีการปรับขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการโดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ จำแนก ทำความเข้าใจ “แนวคิดทั่วไป” ซึ่งหมายถึง สภาพของ

สถานการณ์ที่บุคคลต้องการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เบื้องต้น (Reconnaissance) ประกอบด้วย การแสวงหาข้อเท็จจริง (Fact Finding) ของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความชัดเจนในธรรมชาติของปัญหาที่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่เกิดขึ้นว่าสิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรคือสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือทำการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ในสภาพการณ์นั้นๆ (Critical Analysis) ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการระดมสมองและการตั้งสมมติฐาน จากนั้นนำมาสร้างเป็นแผนงานทั่วไป (General Plan) นำไปปฏิบัติติดตามการปฏิบัติและวิเคราะห์หาสาเหตุความล้มเหลวและผลกระทบต่างๆ จากนั้นนำไปปรับปรุงในวงจรอื่นๆ ต่อไป โดยอาจจะเปลี่ยนแปลง “แนวคิดทั่วไป” (General Idea) และแผนงานทั่วไป (General Plan)

จากวิธีการของ Elliott จะเห็นได้ว่า มีจุดเน้นอยู่ที่ “แนวคิดทั่วไปสามารถเปลี่ยนแปลงได้” ภายหลังจากการหาข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ปัญหาอย่างลึกซึ้ง ส่วนลำดับขั้นตอนกิจกรรมการดำเนินงานนั้นไม่แตกต่างจากแนวคิดของ Lewin กล่าวคือ ยังมีลักษณะการดำเนินงานเป็นวงจรต่อเนื่องกัน สรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์แนวคิดทั่วไปเพื่อกำหนดจุดหมายที่จะปรับปรุง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการณ์ของปัญหา
3. กำหนดแผนงานทั่วไป (มีกรอบแนวคิดที่มีการอภิปรายและได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ)
4. พัฒนาการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน
5. นำไปปรับใช้กับวงจรอื่น ๆ ถัดไป ซึ่งเริ่มตั้งแต่การปรับปรุงจุดมุ่งหมายทั่วไป แล้วจึงมีการปรับแผนงานทั่วไปตามลำดับ

อื่น ๆ)

การปรับแผนงานทั่วไปตามลำดับ

วิธีการของ Kemmis

Kemmis มีความเห็นว่าการวิจัยปฏิบัติการทางการศึกษาที่มีฐานคิดจากทฤษฎีวิพากษ์สังคม ถือว่าเป็นรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแท้จริง คือ การวิจัยปฏิบัติการแบบอิสระ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันระหว่างนักวิจัยและผู้ปฏิบัติ ด้วยกระบวนการสะท้อนกลับร่วมกันของบุคคลในสถานการณ์สังคมนั้น ๆ อาศัยวงจรการสะท้อนกลับตนเองเป็นหลัก (Self-Reflective Cycle) มีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นพลวัต (Kemmis, 1988; Sagor (2004); Morton, 2005) ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Plan) เพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติสำหรับเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง
2. การปฏิบัติและสังเกต (Act & Observe) เกี่ยวกับกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง
3. การสะท้อนกลับ (Reflect) ทั้งกระบวนการปฏิบัติและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและมีการปรับปรุงแผน (Re-Planning)

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในวงจรเป็นวิธีการสำคัญที่ก่อให้เกิดความรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการปฏิบัติได้อย่างประสิทธิภาพ

1. การวางแผน (The Plan)

สมาชิกกลุ่มจะร่วมมือกันวางแผนการปฏิบัติทางสังคม ประเด็นสำคัญในขั้นนี้ต้องคำนึงถึงคือ

1.1 แผนจะมีลักษณะยืดหยุ่นตามความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งทางสังคม ใช้ความคิดอย่างลึกซึ้งในการกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติเพื่อให้กระบวนการวางแผนมีประสิทธิภาพ

1.2 กิจกรรมที่ถูกเลือกมากำหนดในแผน ควรช่วยให้ผู้ปฏิบัติตระหนักในศักยภาพใหม่ๆ ของการปฏิบัติ เกิดพลังในการปฏิบัติที่เหมาะสมกว่าเดิม สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการอภิปรายทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อสร้างความหมาย ความเข้าใจร่วมกันจากกระบวนการวิเคราะห์ ปรับปรุง กำหนดแผนงาน ที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสภาพการณ์ที่เป็นอยู่

2. การปฏิบัติ (Action)

คณะนักวิจัยมีการปฏิบัติตามแผนอย่างมีเป้าหมายภายใต้การควบคุมไต่ตรองอย่างรอบคอบ ตระหนักว่าการปฏิบัติมีลักษณะเป็นความคิดที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการกระทำ (Practice as Idea in Action) กล่าวคือ ใช้ปฏิบัติที่ผ่านมาเป็นพื้นฐาน พัฒนากิจกรรมการปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นต่อไป หรืออีกนัยหนึ่งคือการปฏิบัติในขั้นนี้ได้แนวทางมาจากเหตุผล (Rational) จากขั้นวางแผนและมีการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติได้จากผลที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ การปฏิบัติจึงไม่ได้เป็นเพียงพฤติกรรม แต่เป็นการปฏิบัติอย่างมียุทธวิธี (Strategic Action) ในการปฏิบัติตามแผนต้องเผชิญกับสภาพการณ์ทางสังคมที่เอื้อให้เกิดการปรับปรุงซึ่งต้องอาศัยปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือ การเจรจาต่อรองอย่างประนีประนอม และการวิพากษ์การปฏิบัติที่เกิดขึ้นจะอยู่บนพื้นฐานของผลการปฏิบัติที่ผ่านมา

3. การสังเกต (Observation)

การวิจัยปฏิบัติการมีจุดต่างจากการปฏิบัติงานในสถานการณ์ต่างๆ ไป คือ มีการสังเกตได้ กล่าวคือ คณะนักวิจัยหรือผู้ปฏิบัติมุ่งรวบรวมหลักฐานการประเมินตลอดการปฏิบัติของตนเอง โดยคำนึงหลักฐานที่จำเป็นต่อการประเมินการปฏิบัติของตนเองอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้น ในขั้นนี้จึงเป็นการรวบรวม บันทึกผลของการปฏิบัติ ช่วยให้ได้ว่าข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การสะท้อนกลับต่อไป การสังเกตควรกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมาย จนกระทั่งได้ข้อมูลที่เป็นเรื่องราวต่อเนื่อง สอดคล้องกัน ข้อมูลควรมีลักษณะเปิดกว้าง ตอบสนองหลายแง่มุม ซึ่งนักวิจัยปฏิบัติการจะต้องรวบรวมข้อมูลตามจุดมุ่งหมายและข้อมูลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหวังด้วย โดยพิจารณาทั้งกระบวนการปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ สังเกตสถานการณ์ อุปสรรค และวิธีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ การสะท้อนตนเองอย่างวิพากษ์ (Critical Self-Reflection) จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการสังเกต ที่จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงการปฏิบัติด้วยความเข้าใจและมียุทธศาสตร์

4. การสะท้อนกลับ (Reflection)

เป็นกิจกรรมที่พิจารณาถึงการปฏิบัติต่างๆ ที่ผ่านมา ซึ่งได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้โดยสะท้อนออกมาในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการ ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ และสิ่งที่ปรากฏชัดเจนจากยุทธวิธีการปฏิบัติที่เกิดขึ้นในสถานการณ์นั้นๆ เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงแผนปฏิบัติใหม่ ลักษณะสำคัญของการสะท้อนกลับ คือเป็นการประเมินผลอย่างหนึ่งที่นักวิจัยมีการประเมินตัดสินใจด้วยประสบการณ์ตนเองเกี่ยวกับผลหรือประเด็นต่างๆ ที่ปรากฏขึ้น เพื่อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติต่อไป อย่างไรก็ตามอีกแง่หนึ่งของการสะท้อนกลับอาจหมายถึงขั้นการสำรวจ วิเคราะห์ ค้นหา

ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้เห็นถึงความเป็นไปได้ ความชัดเจนของภาพการทำงาน รวมทั้งช่วยให้เกิดการยอมรับเป้าหมายในการดำเนินงานของกลุ่มก่อนที่จะดำเนินการจริงต่อไป

สรุปได้ว่าการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) เพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติสำหรับเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง การปฏิบัติตามแผน (Act) การสังเกต (Observe) เกี่ยวกับกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และการสะท้อนกลับ (Reflect)

ตอนที่ 3 การวิจัยในชั้นเรียน

ผู้วิจัยนำเสนอการวิจัยในชั้นเรียนเป็นหัวข้อย่อยดังนี้คือ 1) ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน 2) กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 3) แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน และ 4) ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

Kemmis (1988) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนมีขอบเขตอยู่ที่การแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เป็นกระบวนการหาความรู้หรือวิธีการใหม่ๆ รวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง หรือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยใช้ได้เฉพาะกลุ่มที่ทำการศึกษา

Johnson, M. J. and Button, K. (1998) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยปฏิบัติการหมายถึงการรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์และตีความหมาย โดยมีแผนงานกำหนดและแลกเปลี่ยนผลกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ กระบวนการวิจัยปฏิบัติการต้องตอบคำถาม 5 ข้อ คือ 1) คำถามที่ต้องศึกษาคืออะไร 2) ข้อมูลเกี่ยวข้องมีอะไรบ้าง 3) ข้อมูลที่ต้องจัดเก็บคืออะไร 4) จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร 5) จะแปลความหมายนั้นว่าอะไร การตอบคำถามเหล่านี้ต้องใช้เวลาวางแผน และในทุกขั้นตอนต้องอภิปรายกับเพื่อนร่วมงาน

ทิสนา แคมมณี (2540) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยที่ทำในบริบทของชั้นเรียนและมุ่งนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาผลการเรียนการสอนของครูเองเป็นการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศและมีความเป็นอิสระทางวิชาการ

สุวิมล ว่องวานิช (2553) ให้ความหมายว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือการวิจัยที่ทำให้ครูผู้สอนในห้องเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ได้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคล (2544) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจง มีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหา หรือข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องปรับปรุงแก้ปัญหานั้นๆ ด้วยวิธีการวิจัย

ยุทธนา ปฐมวรชาติ (2544) ได้กล่าวถึงการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของครูที่จะต้องจัดทำความรู้ ทั้งทฤษฎี และปฏิบัติในการคิด การสอน สื่อ หรือนวัตกรรมต่างๆ ผสานกับแนวคิดพื้นฐานของการวิจัยในการประยุกต์ใช้เพื่อวางแผนและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน หรือแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

อุทุมพร จามรมาน (2544) ให้ความหมายว่าการวิจัยในชั้นเรียนคือ การวิจัยที่ทำโดยครู ของครู เพื่อครู และสำหรับครู โดยการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการแก้ปัญหาให้นักเรียนบางคน บางเรื่อง เพื่อพัฒนา (ปรับปรุงนักเรียนอ่อน เสริมนักเรียนเก่ง) นักเรียนคนนั้น กลุ่มนั้น เพื่อจะได้เรียนทันเพื่อน กลุ่มใหญ่ หรือได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพของเขา

อัจฉรา สระวาสี (2540) ได้ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีวิธีการวิจัยที่กล่าวได้ว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการหรืออาจเรียกว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยการวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานมุ่งศึกษา ทำความเข้าใจในงานหรือกิจกรรมในหน้าที่เพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางาน หรือกิจกรรมนั้น สำหรับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าของครู ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (Problem Solving) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมนักเรียนและคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2544) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยประเภทปฏิบัติการ (action research) คือการวิจัยมีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้ปฏิบัติงานจริงด้วย เพราะเป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยมีครูเป็นผู้ทำการวิจัย จึงเรียกว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research: CAR) หรือเรียกสั้นๆ ว่าวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research: CR) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเพื่อนำผลไปพัฒนาและถ้าพบข้อบกพร่องก็ทำการวิจัยและนำผลไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยและพัฒนา (research development) การวิจัยในชั้นเรียนคือการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ค้นคว้าเพื่อสร้างความรู้

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่จัดเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างเต็มรูปแบบหรือเฉพาะส่วนก็ตาม นักวิจัยทางการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงและต่างจากการวิจัยทางการศึกษาทั่วไป มีลักษณะที่พิจารณาตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหา หรือข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยวิธีวิจัย ปัญหาวิจัยจึงเริ่มจากความคิดของครูแล้วจะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง

2. ขอบเขตของการวิจัย โดยขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปัญหาวิจัย (Research Problem) เรื่องที่วิจัยอาจเป็นประเด็นที่เล็กแต่สำหรับครูแล้วจะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง

2.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสภาวะการเรียนหนึ่งๆ (Classroom Context) ในการศึกษาอาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่ง หรือหลายห้องเรียนที่ครูผู้ทำการวิจัยนั้นมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนการสอน

2.3 การนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมที่การวิจัยนั้นๆ โดยตรง ไม่มุ่งเพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง กล่าวคือ ไม่มุ่งข้อสรุปเชิงนัยทั่วไป (generalize)

3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการวิจัยโดยครูคนเดียว โดยคณะครูร่วมกัน อีกทั้งอาจมีนักศึกษาระดับปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ ร่วมในการวิจัยด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัย

4. การวิจัยจะดำเนินการไปพร้อมๆ กับการเรียนการสอนปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่รู้สึกรว่าอยู่ภายใต้สภาวะการวิจัย ผลการวิจัยจึงอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ธรรมชาติของห้องเรียนที่เป็นปกติวิสัย

5. กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และการปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือมีการพินิจพิเคราะห์ ทบทวน ทั้งก่อนระหว่าง และหลังการทดลองปฏิบัติ

6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เช่น อาจเป็นการวิจัยทดลองเชิงประยุกต์ ซึ่งดำเนินการได้อย่างกลมกลืนกับการสอนของครู และใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อนมากนักในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยทั่วไปที่อ้างอิงทฤษฎีและหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดแต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงเท่าที่ครูผู้วิจัยนั้นต้องการ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีลักษณะ ดังนี้คือ
1) เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน 2) ทำการวิจัยเพื่อนำผลวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนโดยการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา และ 3) ทำการวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอนคือสอนไปวิจัยไป แล้วนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียน และทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

2. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2545) ได้นำเสนอในเรื่องดังกล่าวนี้ไว้ว่าการวิจัยปฏิบัติการแต่ละโครงการจะมีแบบฉบับของตนเอง จึงไม่มีขั้นตอนที่แน่นอนตายตัว แต่โดยสรุปแล้ว สามารถจำแนกกระบวนการดำเนินการออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ที่มีหลักการและลำดับขั้นของการดำเนินการคล้ายๆ กัน กล่าวคือ

ขั้นที่ 1 คือ การหาจุดเริ่มต้น โดยการค้นหาปัญหาที่พบในการเรียนการสอน

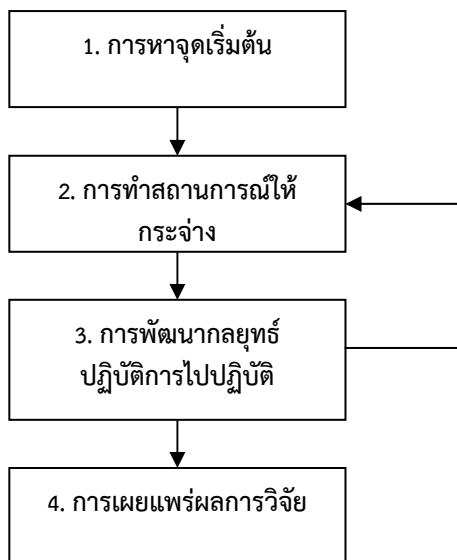
ขั้นที่ 2 คือ การทำสถานการณ์ให้กระจ่าง โดยการค้นคว้าหาสาเหตุของปัญหา

อาจโดยการสังเกต การสนทนากับครูคนอื่น รวมทั้งการศึกษาจากเอกสารต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าสาเหตุของปัญหาคืออะไร

ขั้นที่ 3 คือ การพัฒนากลยุทธ์ปฏิบัติการ (Action strategies) และนำกลยุทธ์ฯ ไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา อาจจะเป็นโดยวิธีการสอน สื่อ การสร้างแรงจูงใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้รางวัล การใช้คำถามหรือนวัตกรรมต่างๆ ซึ่งในการนำไปดำเนินการ อาจจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในทันทีทันใด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องติดตามผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการนำกลยุทธ์ฯ ไปปฏิบัติ รวมทั้งผลข้างเคียง (Side effects) ที่เกิดขึ้นควบคู่กันไปด้วย ซึ่งถ้าผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาก็จำเป็นที่จะต้องปรับหรือพัฒนากลยุทธ์ปฏิบัติการขึ้นมาใหม่ อันจะทำให้กระบวนการวิจัยต้องหมุนวนกลับไปสู่ขั้นที่ 2 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการทำให้สถานการณ์กระจ่างใหม่อีกครั้งหนึ่งจนกระทั่งเมื่อสามารถระบุสาเหตุของปัญหาได้แล้ว จึงจะดำเนินการในขั้นที่ 3 ต่อไป

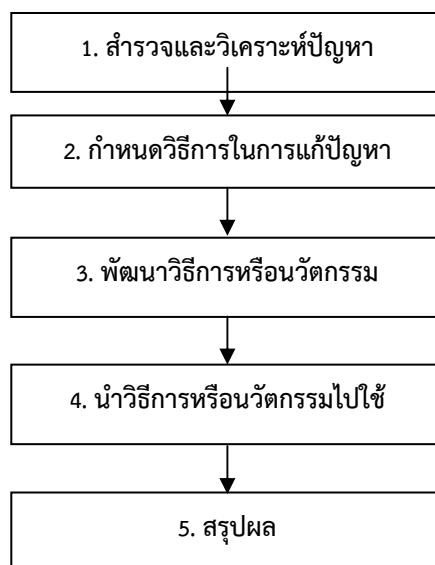
ขั้นที่ 4 คือ การเผยแพร่ผลการวิจัย เพื่อให้ผู้อื่นได้รับทราบ โดยอาจเป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ค้นพบให้กับครูผู้อื่น การนำเสนอในที่ประชุม หรือโดยการเขียนรายงานออกเผยแพร่ให้สาธารณชนหรือผู้ที่สนใจได้รับทราบ

ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการดังกล่าว สามารถนำมาเขียนเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ
ที่มา: เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2545)

กรมวิชาการ (2542) ได้นำเสนอกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งมีกระบวนการดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2.2 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
ที่มา: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542)

จากขั้นตอนนี้จะได้ผลการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนหรือการแก้ไขปัญหา ประวิต เอรารธรรม์ (2542) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ คือ เริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติ ตามแผน แล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อการเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสำรวจสภาพการปฏิบัติ (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์ว่าปัญหาเหล่านั้นมีสาเหตุมาจากอะไรและสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพปฏิบัติงานในส่วนใดบ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จาก กิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน และสภาพแวดล้อม

2. การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์กำหนดวิธีการวางแผน เพื่อลงมือปฏิบัติ (Action) ในการค้นหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมและการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง สภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา

3. ลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) หลังจากทำการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติ ว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือแก้ปัญหาลงมือปฏิบัติ

รัตนา ศรีเหรียญ (2544) ได้นำเสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา (Focusing your inquiry) เป็นขั้นตอนแรกของการวิจัยที่ครูทำความเข้าใจ และศึกษาสภาพของปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยสภาพปัญหาต้องมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน

2. การกำหนดปัญหาวิจัย (Formulating a question) เป็นการกำหนดหัวข้อของเรื่องที่ต้องการทำวิจัย ซึ่งปัญหาวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 อย่าง คือ

2.1 ต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนและนักเรียนซึ่งอาจเป็นปัญหาที่ครูต้องการแก้ไข ต้องการปรับปรุง หรือประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 มีความสัมพันธ์กับปัญหาที่ต้องการศึกษา

2.3 เป็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้ เนื่องจากปัญหาวิจัยในชั้นเรียนเป็นปัญหาที่ใช้ข้อมูลซึ่งรวบรวมได้จากห้องเรียน ต้องเป็นปัญหาที่ไม่กว้างเกินไป

3. ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Review of literature and resources related to your question) การทำวิจัยในชั้นเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยผลงานการศึกษาค้นคว้าของบุคคลอื่นเป็นแนวทาง

4. การรวบรวมข้อมูล (Collecting relevant data) เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูตอบคำถามการวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้อง ข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนได้มาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ แบบบันทึก พฤติกรรมของนักเรียน แบบทดสอบ แบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล (Analyzing and interpreting the data) เป็นขั้นตอนที่ครูทำการประมวลผลข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วนำเสนอในรูปแบบของแผนภูมิ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของข้อมูลดิบ

6. การเขียนรายงานการวิจัย (Reporting results) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

6.1 ส่วนหัว (Heading) เป็นส่วนที่ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ

6.2 ส่วนตัวรายงาน (Reporting) จะประกอบด้วย

6.2.1 การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา

6.2.2 การกำหนดปัญหาวิจัย

6.2.3 ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.2.4 การรวบรวมข้อมูล

6.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

6.3 ส่วนท้าย (Tailing) เป็นส่วนที่ประกอบด้วย บรรณานุกรม และภาคผนวก

การทำวิจัยในชั้นเรียน สรุปเป็นขั้นตอนการดำเนินการได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การหาจุดเริ่มต้น โดยการค้นหาปัญหา ขั้นตอนที่ 2 การทำสถานการณ์ให้กระจ่าง โดยการค้นคว้าหาสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์ปฏิบัติการ และนำกลยุทธ์ฯ ไปปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหา และขั้นตอนที่ 4 การเผยแพร่ผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งถ้าขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง การทำวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวก็จะขาดความสมบูรณ์ หรือไม่น่าเชื่อถือ หรือไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

3. แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2545) ได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเพื่อหากกลยุทธ์ในการสอน (Teaching strategies) เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ดังนั้นประเด็นปัญหาเพื่อใช้ในการวิจัยในชั้นเรียน จึงเป็นปัญหาที่เกิดในบริบทของการเรียนการสอนในชั้นเรียน นั่นคือ เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของครู พฤติกรรมของนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในบริบทของการเรียนการสอน ตัวอย่างของประเด็นปัญหา เช่น การวางแผนการสอน การจูงใจให้นักเรียนสนใจที่จะเรียน การจัดชั้นเรียน พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียน วิธีสอนแบบต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การอ่านออกเสียงภาษาไทยไม่ชัด การให้ข้อมูลย้อนกลับ การใช้คำถาม การสอนกลุ่มย่อย การสอนเป็นรายบุคคล การสอนซ่อมเสริม การใช้สื่อ นวัตกรรมต่างๆ และทัศนคติที่ไม่ดีของนักเรียนต่อวิชาที่เรียน

บัญชา อึ้งสกุล (2539) กล่าวว่าผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนในโรงเรียน ให้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมในการวิจัยในชั้นเรียน 5 ประการ คือ

1. ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย
2. การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน
3. การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในโรงเรียน
4. มีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน
5. ส่งเสริมในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กำหนดนโยบายการวิจัย ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2542-2544) สรุปประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

1. นโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย ระบุว่าส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย เพื่อพัฒนานโยบายและดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับ หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารและการจัดการ การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและระดับการศึกษา

มาตรการ

1. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

2. ให้มีการวิจัยรูปแบบการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

3. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

4. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้

5. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพครบทุกด้าน

6. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ

7. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา

8. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียน

9. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตย

10. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสำนึกในความเป็นไทย

11. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

12. ให้มีการวิจัยในชั้นเรียน

2. นโยบายการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ระบุว่าเร่งรัดให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยขึ้นในหน่วยงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำวิจัย เพื่อพัฒนางานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมาย และมาตรการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 มีการสร้างบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรทางการวิจัย

มาตรการ

1. ให้มีการสร้างบรรยากาศทางการวิจัย เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ให้มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการการนำเสนอผลงานวิจัย การสัมมนาวิชาการ การจัดมุมวิจัยในหน่วยงาน หรือแหล่งวิชาการ

2. ให้มีการให้ความรู้ทางด้านการวิจัยแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและสนับสนุนให้ทำการวิจัย รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้สามารถทำวิจัยได้อย่างหลากหลาย

3. ให้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในรูปแบบของการประชุมสัมมนาทางการวิจัย

4. ให้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางวิจัย แจกจ่ายให้บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

3. นโยบายการบริหารและการจัดการด้านการวิจัย ระบุว่าเร่งรัดให้หน่วยงานทุกระดับ จัดหาและสนับสนุนให้งบประมาณ จัดระบบสารสนเทศ นิเทศติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัย และนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 2

1. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับ ให้การอุดหนุนทุนการวิจัยเพื่อพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่การวิจัย การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างทั่วถึง

2. มีการประสานงานกับบุคคล ชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อความร่วมมือกันระดมสรรพกำลังให้มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

3. มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศเพื่อการวิจัย ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

4. มีการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการทำงานวิจัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

มาตรการ

1. ให้หน่วยงานทุกระดับ มีการจัดหางบประมาณสนับสนุน ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย การพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่งานวิจัยอย่างทั่วถึง

2. ให้มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่างๆ เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3. ให้มีการจัดระบบและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย

4. ให้มีการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัยในทุกระดับ เพื่อให้มีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ให้มีการนิเทศติดตามและประเมินผลเพื่อความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย

6. ให้มีการยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่บุคลากรและหน่วยงานที่ผลิตผลงานการวิจัยที่ดีมีคุณภาพ

มนัส ไชยศักดิ์ (2544) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน จึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. ขึ้นเตรียมการ ควรมีการประชุมชี้แจงครูในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้มีความพร้อมในการเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์
2. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูทราบถึงวิธีการทำวิจัย เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. สร้างครูผู้นำทางการวิจัย
4. ทำวิจัยร่วมทุกสัปดาห์หรือทุกสองสัปดาห์ โดยจัดให้ครูผู้นำทางการวิจัยได้ประชุมเชิงปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน
5. ขยายผล การขยายผลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้ครูผู้ซึ่งทำวิจัยในชั้นเรียนไปแล้วหรือครูผู้นำในการวิจัยเป็นแกนนำในการให้ครูในหมวดวิชาต่าง ๆ ทำการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งจะช่วยให้ครูในโรงเรียนทำการวิจัยในชั้นเรียนได้เพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น จากการสังเคราะห์แนวทางการสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของผู้รู้และแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ จึงสามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนนั้น ควรมีแนวทางดังต่อไปนี้ คือ 1) มีการส่งเสริมตามความหลากหลายของเป้าหมาย หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ในการทำวิจัย 2) มีการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการกระตุ้นให้เกิดการทำวิจัย ซึ่งรวมทั้งการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย 3) มีการให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาและอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของตัวผู้วิจัย 4) มีการติดตามประเมินผล เพื่อปรับปรุงการทำงาน รวมทั้งการยกย่องชมเชยผู้ที่มีผลงานดีเด่น และ 5) มีการขยายผลและเผยแพร่ผลการวิจัยออกสู่สาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนจะทำให้ครูได้คิดค้นพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเกิดประโยชน์แก่ทั้งตัวนักเรียน ครู โรงเรียน และวงการศึกษานักเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2540) กล่าวคือ

1. นักเรียน ส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนในชั้นเรียน ที่มีความรู้ความสามารถพื้นฐานแตกต่างกัน ซึ่งอาจสร้างปัญหาให้กับครู กับโรงเรียน รวมทั้งสังคมส่วนรวม และครูไม่วางเฉย แต่ได้ใช้ความพยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาอย่างมีหลักการ แล้วคิดหาทางแก้ไขปัญหาจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนให้ดีขึ้น นักเรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน จนในที่สุดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ และไม่มีปัญหาการเรียนอีกต่อไป
2. ครู โดยจะทำให้ครูเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมในการคิดแก้ปัญหา บางครั้งนวัตกรรมชิ้นแรกอาจมีข้อบกพร่อง แต่เมื่อได้มีการปรับปรุงอยู่เสมอก็สามารถพัฒนาเป็นผลงานที่มีประโยชน์เป็นที่ยอมรับได้
3. โรงเรียน โดยจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูมากขึ้น ทั้งในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในหมวดวิชาและระหว่างหมวดวิชา ตั้งแต่การร่วมกันคิดหาปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การเขียนรายงาน เพราะครูในโรงเรียนมีความถนัดหรือชำนาญต่างๆ กัน ถ้าได้ระดมกำลังจาก ความถนัดของแต่ละคนแล้วก็จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการ

ในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดสาเหตุและชี้ประเด็นปัญหาได้อย่างชัดเจน เพื่อแก้ปัญหาได้ตรงจุด ยกระดับมาตรฐานวิชาการโรงเรียนให้สูงขึ้น

4. วงการศึกษา ผลงานวิจัยในชั้นเรียนสามารถส่งไปนำเสนอ เพื่อขอเลื่อนระดับตำแหน่งทางวิชาการ งานวิจัยที่ตีพิมพ์นอกจากจะได้รับการเผยแพร่โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนาผลงานวิชาการอย่างไม่หยุดยั้ง ภาพลักษณ์ของอาชีพครูจะดีเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจากการทำงานอย่างเป็นระบบ

การเผยแพร่ผลงานวิจัยและการใช้ประโยชน์ของการวิจัยเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง การกระทำดังกล่าวจะเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ตนเองและผู้อื่นได้รับรู้และใช้ประโยชน์จากผลของการวิจัย ซึ่งจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน และจะเอื้อประโยชน์ไปสู่ นักเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลจากการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูโดยตรง ผลของการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นและนำกระบวนการวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ก็จะมีผลผลิต และจะดำรงอยู่ต่อไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าหากว่าครูทุกคนได้เรียนรู้ สามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้ประสบผลดี ตลอดจนสามารถใช้ประโยชน์จากการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ชัยพจน์ รักราม (2544) กล่าวว่า การวิจัยจะช่วยปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูผู้สอนที่ทำการศึกษาและทดลองงานวิจัยแล้ว จะทำให้เกิดความก้าวหน้าในการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมทั้งเกิดความรู้และความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อวงการศึกษ เพราะคุณค่าหรือผลจากการคิดค้นนวัตกรรมทางการศึกษาขึ้นมาใช้ได้นั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษา ดังนี้

1) นักเรียนในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็วก็ไม่สร้างปัญหาให้กับครูผู้สอน แต่นักเรียนที่เรียนช้าและครูยังใช้การสอนแบบเดียวกัน นักเรียนกลุ่มนี้จะตามไม่ทันและอาจสร้างปัญหากับครูกับโรงเรียนและสังคมส่วนรวม การที่ครูไม่วางเฉย แต่พยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา คิดหาทางแก้ปัญหาโดยทำการวิจัยในชั้นเรียนตั้งแต่เริ่มคิดปัญหา การวิจัยหาทางแก้ปัญหาจนกระทั่งถึงการนำปัญหาที่พบไปใช้ เมื่อครูได้ผลการวิจัยและนำไปใช้ในชั้นเรียน ผลที่ได้จะตกอยู่กับนักเรียนที่ได้รับการแก้ปัญหา ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เด็บโตก้าวหน้าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

2) ครูมีการวางแผนอย่างมีระบบ คือมีการวางแผนการทำงาน ได้แก่ วางแผนการสอนเลือกวิชาสอนที่เหมาะสม ประเมินการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะทำอะไรกับใคร เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร และทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด ได้ผลอย่างไร โดยการทำการวิจัยในชั้นเรียนครูจะสังเกตว่าผลการวิจัยนั้นแก้ปัญหาได้หรือไม่ ทำให้ครูเพิ่มความระมัดระวังต่อการสอนได้เรียนรู้ทฤษฎีการสอนซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาการสอนของครูให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นการพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพได้

3) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูในโรงเรียนมากขึ้นทั้งบุคคลในหมวดวิชา และระหว่างหมวดวิชาตั้งแต่การร่วมกันคิดหาปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การเขียนรายงาน เพราะครูใน

โรงเรียนมีความถนัดหรือชำนาญแตกต่างกัน ถ้าได้ระดมสรรพกำลังจากความถนัดของแต่ละคนแล้ว จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพยิ่งขึ้น

4) ประโยชน์ต่อวงการศึกษ ผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะได้รับการเผยแพร่แล้วเป็นการ กระตุ้นให้มีการพัฒนางานวิจัยอย่างไม่หยุดยั้งภาพลักษณ์ของผู้มีวิชาชีพครูจะดีเป็นที่ยอมรับอย่าง กว้างขวางจากการทำงานอย่างเป็นระบบ

สุวิมล ว่องวานิช (2553) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วย ในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากได้ข้อค้นพบที่ได้มาจากระบบการสืบค้นที่เป็นระบบเชื่อถือได้ ทำให้ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูเกิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน

กาญจนา วัฒนอายุ (2544) กล่าวว่า เมื่อครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียน จะเกิดผลดีต่อการ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพราะคุณค่าหรือผลงานจากการคิดค้นนวัตกรรมทางการศึกษาขึ้น ใช้นั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1) นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนมีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน หากครูใช้วิธีการสอนหรือสื่อการสอนอย่างเดียวกันนักเรียนกลุ่มอ่อนอาจ ตามไม่ทัน ดังนั้นการที่ครูพยายามวิเคราะห์หาสาเหตุปัญหาอย่างมีหลักการ แล้วคิดหาทางแก้ไข ปัญหาโดยคิดค้นนวัตกรรม อาจเป็นวิธีสอนหรือสื่อการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน กลุ่มอ่อนจะทำให้เกิดผลดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2) ครูมีคุณภาพการสอนที่ดี ครูมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การเตรียมแผนการ สอนทำแผนการสอน เลือกวิธีการสอนประเมินผลการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะทำ อะไรกับใคร เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร และทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมาย เพียงใด ได้ อย่างไร การทำการวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้อย่าง เหมาะสมและผลการวิจัยสามารถแสดงให้เห็นคุณภาพการสอนของครูว่าเป็นครูมืออาชีพที่พร้อมจะ ก้าวสู่ยุคของการปฏิรูปการศึกษาและการประเมินคุณภาพต่อไป

3) โรงเรียนมีชื่อเสียง โรงเรียนที่มีคุณภาพสูง นักเรียนย่อมมีคุณภาพสูงด้วย และครูกับ นักเรียนจะสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน ช่วยยกระดับมาตรฐานทางวิชาการให้สูงขึ้น นักเรียน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากที่ฟังครูสอนอย่างเดียวมาเป็นร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหาและเกิดการ เรียนรู้โดยผ่านสื่อหรือวิธีสอนที่เหมาะสมกับความสามารถ หรือความแตกต่างของนักเรียน การเรียน การสอนจึงเป็นไปตามหลักการที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

3) สร้างมาตรฐานการศึกษา รายงานการวิจัยในชั้นเรียนสามารถส่งขอรับการประเมินเพื่อขอ เลื่อนระดับตำแหน่งทางวิชาการเมื่อมีงานวิจัยที่ดีเป็นจำนวนมากจะเป็นเครื่องแสดงว่าการเรียน การสอนได้รับการพัฒนาบนพื้นฐานของการวิจัยและนั่นคือ การสร้างมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยในเรื่องของการแก้ปัญหาและพัฒนาทั้งตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน นวัตกรรมที่ได้จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ครูผู้สอน เข้าใจผู้เรียนมากขึ้น รู้จักสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาตัวผู้เรียนได้อย่าง เหมาะสม ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนและบรรลุสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษามากขึ้น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน ทั้งในระหว่างนักเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนสังคมโดยกว้าง

จนเกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ต่อไปอย่างไม่สิ้นสุดอีกด้วย

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู

ผู้วิจัยนำเสนอสาระเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู รวม 2 หัวข้อย่อย ดังนี้คือ 1) สมรรถภาพของครู และ 2) สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู

1. สมรรถภาพของครูผู้สอน

หน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้กำหนดสมรรถภาพของครูผู้สอน ดังนี้ คือ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กำหนดสมรรถภาพของครูผู้สอนเป็น 2 ส่วนคือ

1) สมรรถภาพขั้นพื้นฐาน (threshold competency) หมายถึง ความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน เช่น ความสามารถในการอ่าน การพูด หรือการเขียน ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ไม่ได้ทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากผู้อื่น หรือไม่สามารถทำให้บุคคลนั้นมีผลงานที่ดีกว่าผู้อื่นได้ นักวิชาการบางกลุ่มจึงมีความเห็นว่าความรู้และทักษะพื้นฐานเหล่านี้ไม่จัดเป็นสมรรถนะ

2) สมรรถภาพขั้นแยกแยะได้ (differentiating competency) หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัด สมรรถภาพกลุ่มนี้มุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอื่นๆ รวมไปถึง ค่านิยม แรงจูงใจ และเจตคติเพื่อช่วยให้เกิดผลงานที่ตีเลิศ นักวิชาการจำนวนมากจึงให้ความสำคัญกับสมรรถนะกลุ่มนี้ เพราะสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

การกำหนดกรอบการประเมินสมรรถภาพของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพของครูผู้สอน และการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินสมรรถภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ: กิจกรรมจัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดสมรรถภาพของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์สมรรถนะครู ประกอบด้วย เจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา จากแบบประเมินสมรรถภาพและมาตรฐานของครูผู้สอน ที่หน่วยงานต่างๆได้จัดทำไว้ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ยังศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า สมรรถภาพของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2553)

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
- 1.2 การบริการที่ดี
- 1.3 การพัฒนาตนเอง
- 1.4 การทำงานเป็นทีม
- 1.5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ

คือ

- 2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 2.2 การพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ภาวะผู้นำครู
- 2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2555) กำหนดสมรรถนะหลักของข้าราชการ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดังนี้คือ **1) สมรรถนะหลัก (Core Competency)** คือ
คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของข้าราชการพลเรือนที่สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือน
ไทยทุกคนจะต้องมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมดังกล่าว เพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึง
ประสงค์ในการปฏิบัติราชการร่วมกัน โดยสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ 1.1) การ
มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation -ACH) 1.2) การบริการที่ดี (Service Mind -SERV)
1.3) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise -EXP) 1.4) การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม
และจริยธรรม (Integrity- ING) และ 1.5) การทำงานเป็นทีม (Teamwork-TW) **2) สมรรถนะ
ประจำสายงาน (Functional Competency)** ประกอบด้วย 7 สมรรถนะ ได้แก่ 2.1) การคิด
วิเคราะห์ (Analytical Thinking-AT) 2.2) การมองภาพองค์รวม (Conceptual-CT) 2.3) การ
สืบเสาะหาข้อมูล (Information Seeking-INF) 2.4) การดำเนินงานเชิงรุก (Pro activeness) 2.5)
การตรวจสอบความถูกต้องตามกระบวนการงาน (Concern for Order-CO) 2.6) ความยืดหยุ่นผ่อนปรน
(Flexibility-FLX) 2.7) ศิลปะการสื่อสารจูงใจ (Communication& Influencing-CI) **3) สมรรถนะ
ทางการบริหารสำหรับผู้บริหาร** ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ 3.1) สภาวะผู้นำ (Leadership-
LEAD) 3.2) วิสัยทัศน์ (Visioning-VIS) 3.3) การวางกลยุทธ์ภาครัฐ (Strategic Orientation-SO)
3.4) ศักยภาพเพื่อนำการเปลี่ยนแปลง (Change Leadership-CL) 3.5) การควบคุมตนเอง (Self
Control-SCT) 3.6) การสอนงานและการมอบหมายงาน (Coaching and Empowering Others-
CEMP)

2. สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543) และ McNiff, J., P. Lomax, and J. Whitehead. (2003) กล่าวว่าสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู พิจารณาจาก 2 ด้าน คือ

1) สมรรถภาพด้านอารมณ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้คือ แสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ศรัทธาในคุณค่าแห่งความรู้ เชื่อมมั่นในหลักวิชาการ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน วิริยะ อุตสาหะ มีความรู้สีกว่างานนั้นมีคุณค่าจริงต่อตนเองและคนอื่น เปิดเผย ใจกล้า มีความถ่อมตน มีความคิดอิสระ รู้จักประมาณตนตามกำลังความรู้ความสามารถของตน รู้จักควบคุมตนเองได้ มีเหตุผล ช่างสังเกต มีความสุขเพลิดเพลินต่อการทำงาน ใจกว้าง ยอมรับ หรือโต้แย้งตามหลักวิชา ไม่ใช่อารมณ์เป็นใหญ่ มีความพากเพียร รอบคอบ มีความรับผิดชอบ มีความหวังที่จะเห็นผลงานวิจัยอยู่เสมอ เป็นผู้เสียสละทั้งเวลาและกำลังความคิดด้วยใจรัก รู้จักประหยัด ตรงต่อเวลา มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2) สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้คือ มีพื้นฐานความรู้ที่จะวิจัยดีหรือค่อนข้างดี รอบรู้ถึงระบบการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสมกับปัญหาของการวิจัย รอบรู้แหล่งของงานวิจัยในสาขาวิชาของตน รอบรู้และมีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทฤษฎีพื้นฐาน เพื่อเป็นกรอบของความคิดในการวิจัย สามารถค้นหา คัดเลือก และใช้ผลงานวิจัยของคนอื่นได้อย่างดี และรวดเร็ว มีความรู้และทักษะในการใช้แบบแผนการวิจัย วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะในการใช้หลักตรรกวิทยาในการแก้ปัญหา มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย มีความรู้และทักษะในการสร้างและหรือใช้เครื่องมือในการวิจัยประเภทต่างๆ มีความรู้และทักษะในวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการทางสถิติวิเคราะห์ มีความสามารถในการสรุปความคิดเห็นให้เป็นข้อยุติ แล้วนำไปใช้อ้างอิง ได้อย่างกว้างขวาง มีความสามารถในการตรวจสอบวิพากษ์ วิจารณ์ และคาดคะเนได้ดี มีระบบในการทำงาน สามารถจัดเรียงลำดับความคิดได้ดี สามารถเขียนรายงานการวิจัยได้ดี มีทักษะในการจัดการงานวิจัยให้เป็นไปตามแบบแผน มีเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้หลักการประชาธิปไตยในการทำงาน ใช้หลักการร่วมมือประสานงาน ปรับปรุงวิธีการทำงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควบคุมผลงานมากกว่าควบคุมการปฏิบัติงาน สามารถนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่แน่นอน

Padak, N., and G. Padak. (2008) Savoie-Zajc, L., and N. Descamps-Bednarz (2007) และ Meyers, E., and F. Rust, eds. (2003) ศึกษาสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของนักวิจัยว่า ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ

1) สมรรถภาพด้านจิตอารมณ์

1.1) มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย

- 1.1.1) ตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของการวิจัย
- 1.1.2) สนับสนุนการวิจัย
- 1.1.3) มีศรัทธาต่อการวิจัย

1.2) มีทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์

- 1.2.1) มีเหตุผล
- 1.2.2) ไม่เชื่อสิ่งใต้ง่ายๆ
- 1.2.3) กล้าวิพากษ์วิจารณ์ด้วยหลักเหตุผล

- 1.2.4) ช่างสังเกตอย่างมีระบบ
- 1.2.5) ยอมรับฟังความคิดเห็นและคำวิจารณ์ของผู้อื่น
- 1.2.6) ซื่อสัตย์และมีใจเป็นกลาง ไม่อคติ
- 1.2.7) มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายปัญหา
- 1.2.8) มีความอยากรู้อยากเห็น
- 1.3) มีลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัย
 - 1.3.1) มีความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน
 - 1.3.2) มีความตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 1.3.3) ศึกษา ค้นคว้า ทดลองอยู่เสมอ
 - 1.3.4) มีความคิดอิสระริเริ่มและสร้างสรรค์
 - 1.3.5) ใช้สารสนเทศเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ
 - 1.3.6) มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ
- 1.4) มีจรรยาบรรณวิจัย
 - 1.4.1) ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.4.2) ไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.4.3) ไม่บิดเบือนข้อมูลที่รวบรวมมาได้เพื่อให้สนับสนุนการวิจัยที่ตนเองคาดหวัง
 - 1.4.4) ไม่อ้างอิงความคิดของผู้อื่นว่าเป็นของตน
- 2) สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถ
 - 2.1) สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถในเนื้อหาสาระที่เป็นพื้นฐาน
 - 2.1.1) มีความรู้ความสามารถในด้านคณิตศาสตร์
 - 2.1.2) มีความรู้ความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์
 - 2.1.3) มีความรู้ความสามารถในด้านพฤติกรรมศาสตร์
 - 2.1.4) มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารและการจัดการ
 - 2.2) สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถในเนื้อหาสาระที่วิจัย
 - 2.2.1) มีความรู้ในเนื้อหาสาระที่ทำการวิจัย
 - 2.2.2) สามารถทำความเข้าใจในปัญหาหรือเรื่องราวที่จะต้องทำวิจัยได้
 - 2.2.3) มีสามารถในการใช้ระบบสารสนเทศและห้องสมุด
 - 2.3) สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัย
 - 2.3.1) สามารถระบุชี้แจงจากผลการวิจัยหรือประสบการณ์ที่มีมาก่อนได้
 - 2.3.1.1) มีความสามารถในการเลือก ทบทวน วิเคราะห์และประเมินรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้
 - 2.3.1.2) มีความสามารถในการทบทวน วิเคราะห์และประเมินประสบการณ์เชิงปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของเรื่องที่วิจัยได้
 - 2.3.1.3) มีความสามารถในการอนุมาน ลงข้อสรุป และการสรุปสามัญคุณศัพท์ของข้อความรู้ได้

- อยู่แล้วได้
- 2.3.1.4) มีความสามารถในการสังเคราะห์หรือย่อสรุปความรู้ที่มีอยู่แล้วได้
- 2.3.4) สามารถกำหนดขอบเขตของการวิจัยได้ถูกต้อง รัตกุม
- 2.3.4.1) มีความสามารถระบุตัวแปรที่สำคัญในเรื่องที่วิจัยได้
- 2.3.4.2) มีความสามารถระบุประชากรในการวิจัยได้
- 2.3.5) สามารถกำหนดเงื่อนไขของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง รัตกุม
- 2.3.6) สามารถเชื่อมโยงหัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย และการสรุปผลการวิจัยให้สอดคล้องกันอย่างรัดกุมและมีเอกภาพ
- 2.3.7) สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และหรือสมมติฐานในการวิจัยได้
- 2.3.7.1) มีสามารถในการกำหนดคำถามเชิงวิจัยที่แสวงหาคำตอบได้โดยการวิจัย และกำหนดสมมติฐานในการวิจัยที่สามารถทดสอบได้
- 2.3.7.2) มีสามารถในการสรุปความต้องการของผู้ใช้ผลการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการตั้งคำถามเชิงวิจัย
- 2.3.8) สามารถระบุข้อมูลที่สำคัญในการตอบคำถามเชิงวิจัยและทดสอบสมมติฐานได้
- 2.3.9) สามารถเลือกแบบวิจัยเพื่อตอบคำถามเชิงวิจัยและทดสอบสมมติฐานได้
- 2.3.9.1) มีความรู้ในแบบวิจัยประเภทต่างๆ
- 2.3.9.2) มีความรอบรู้ในข้อจำกัดของแบบวิจัยแต่ละแบบ
- 2.3.9.3) มีความรู้ในเชิงความเป็นไปได้ของแบบวิจัยแต่ละแบบ
- โดยพิจารณาถึงข้อจำกัดต่างๆ
- 2.3.10) สามารถประยุกต์ใช้แบบวิจัยตลอดจนออกแบบวิจัยได้อย่างเหมาะสมกับปัญหา
- 2.3.10.1) มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้แบบวิจัยแบบต่างๆ
- 2.3.10.2) มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบที่ทำให้การวิจัยขาดความตรงภายในและความตรงภายนอก
- 2.3.10.3) มีความสามารถออกแบบวิจัยเพื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อนได้
- 2.3.10.4) มีความรู้ความสามารถในการทดสอบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่มและส่งเสริมให้ตัวแปรที่ศึกษาส่งผลอย่างชัดเจน
- 2.3.10.5) มีความรู้เกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนของการวัดที่มีผลต่อความถูกต้องของผลการวิจัย
- 2.3.10.6) มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ในการควบคุมตัวแปร
- 2.3.11) สามารถระบุประชากรในการวิจัยและหรือกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้อย่างเหมาะสม

- 2.3.11.1) มีความสามารถในการกำหนดประชากรในการวิจัยได้
 อย่างเหมาะสม
- 2.3.11.2) ความสามารถระบุความแตกต่างระหว่างประชากร
 เป้าหมายหรือประชากรที่สามารถติดต่อถึงได้
- 2.3.11.3) มีความรู้ในทฤษฎีและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง
- 2.3.12) สามารถเลือกและพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
 ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม
- 2.3.12.1) มีความรู้ในลักษณะของตัวแปรและข้อมูล
- 2.3.12.2) มีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวิจัย
- 2.3.12.3) มีความรู้ในประเภทของแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดความรู้
 และทักษะของสมอง
- 2.3.12.4) มีความรู้ในเทคนิคที่สำคัญที่ใช้วัดตัวแปรด้านจิตอารมณ์
- 2.3.12.5) มีความรู้ความสามารถในการสร้างมาตราประมาณค่า
 แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต
- 2.3.12.6) มีความรู้ความสามารถในการเขียนและวิเคราะห์ข้อสอบ
 หรือข้อวัดต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
- 2.3.12.7) มีความรู้ความสามารถในการเลือกเครื่องมือมาตรฐาน
 ต่างๆ
- 2.3.13) สามารถใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.3.13.1) มีความสามารถในการบริหาร การเก็บรวบรวมข้อมูล
 ด้วยเครื่องมือวิจัยชนิดต่างๆ
- 2.3.13.2) มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิค
 ต่างๆ โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ การสอบถาม
- 2.3.14) สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติได้อย่างเหมาะสม
- 2.3.14.1) มีความรู้ในบทบาทและความสำคัญทางสถิติในการวิจัย
- 2.3.14.2) มีความรู้ในความแตกต่างทางสถิติประเภทต่างๆ
- 2.3.14.3) มีความรู้ในเมโนทัศน์หรือทฤษฎีพื้นฐานของเทคนิคสถิติ
 ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.3.14.4) มีความรู้ในปฐมฐานและการตรวจสอบความเป็นไปได้
 ของปฐมฐานของสถิติ รวมทั้งผลกระทบที่ตามมาถ้ามีการฝ่าฝืนปฐมฐานเหล่านั้น
- 2.3.14.5) มีความรู้ในการเลือกใช้เทคนิคทางสถิติเพื่อการวิจัยได้
 อย่างเหมาะสม
- 2.3.15) สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการใช้
 คอมพิวเตอร์ได้
- 2.3.15.1) มีความสามารถในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับ
 คอมพิวเตอร์

- 2.3.15.2) มีความสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้
- 2.3.15.3) มีความสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั่วไปได้
- 2.3.15.4) มีความรู้ในขีดความสามารถของคอมพิวเตอร์
- 2.3.15.5) มีความรู้ความสามารถในการอ่านและแปลความหมายผลการวิเคราะห์จากคอมพิวเตอร์ได้
- 2.3.15.6) มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์และแปลความหมายของผลการวิจัยได้อย่างเหมาะสม
- 2.4) สมรรถภาพด้านความรู้และความชัดเจนในระเบียบวิธีวิจัย
 - 2.4.1) มีสามารถในการใช้ระเบียบวิธีวิจัย
 - 2.4.2) มีศักยภาพในการสร้างระเบียบวิธีวิจัยใหม่
- 2.5) สมรรถภาพเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินการและประเมินงานวิจัยได้
 - 2.5.1) สามารถวางแผนวิจัยได้
 - 2.5.1.1) มีความสามารถในการเขียนโครงร่างการวิจัยและเสนอขอทุนสนับสนุน
 - 2.5.1.2) มีความสามารถในการคิดคำนวณความต้องการทรัพยากรทั้งด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการวิจัยได้
 - 2.5.1.3) มีความสามารถในการคาดคะเนระยะเวลาที่ต้องการใช้ในการวิจัยได้
 - 2.5.2) สามารถดำเนินงานวิจัยได้
 - 2.5.2.1) มีความสามารถในการแปลผลการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติได้
 - 2.5.2.2) มีความสามารถประสานงานระหว่างนักวิจัยร่วมงานและหรือผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้
 - 2.5.2.3) มีความสามารถนิเทศงานและหรือให้คำปรึกษาแก่นักวิจัยร่วมงานได้
 - 2.5.2.4) มีความสามารถปรับแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้งานวิจัยดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้
 - 2.5.3) สามารถประเมินงานวิจัยได้
 - 2.5.3.1) มีความสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องการใช้ผลการประเมินได้
 - 2.5.3.2) มีความสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ตัดสินคุณค่าของงานวิจัยที่ต้องการประเมินได้
 - 2.5.3.3) มีความสามารถระบุจุดเด่น จุดด้อยของงานวิจัยได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล
 - 2.5.3.4) มีความสามารถใช้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับงานวิจัยที่ประเมินได้ทันทีเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจปรับขยายโครงการ

Craig A.M. (2006), Rust, F., and C. Clark. (2009) และ Sagor, R. (2005) อธิบายถึงสมรรถภาพของนักวิจัยที่พึงมี ดังนี้คือ

1) สมรรถภาพด้านจิตอาารมณ์ ประกอบด้วย ตระหนักในความสำคัญและคุณค่าของการวิจัย มีศรัทธาต่อการวิจัย มีเหตุผล ไม่เชื่อสิ่งใตง่ายๆ กล้าวิพากษ์วิจารณ์เรื่องต่างๆ ด้วยเหตุผล ช่างสังเกตอย่างมีระบบ ยอมรับฟังความคิดเห็นและคำวิจารณ์ของผู้อื่น ซื่อสัตย์และมีใจเป็นกลางไม่อคติ มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายข้อปัญหา มีความอยากรู้อยากเห็น มีความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน มีความตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ ชอบศึกษาค้นคว้าทดลองอยู่เสมอ มีความคิดอิสระ ริเริ่มและสร้างสรรค์ นิยมใช้สารสนเทศเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ มีความละเอียดรอบคอบทำงานเป็นระบบ ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของกลุ่มตัวอย่าง และไม่บิดเบือนข้อมูลที่รวบรวมมาได้ เพื่อให้การสนับสนุนผลการวิจัยที่ทันคาตหวัง

2) สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ประกอบด้วย มีความรู้ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการวิจัย มีความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ที่เป็นพื้นฐานของการวิจัย มีความรู้ความสามารถในด้านบริหารและการจัดการ

3) สมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถด้านการวิจัย ประกอบด้วย มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาสาระที่จะทำการวิจัย มีความรู้ความสามารถในการกำหนดขอบเขตการวิจัยได้อย่างถูกต้องและชัดเจน มีความรู้ความสามารถในการกำหนดเงื่อนไขของการวิจัยได้อย่างถูกต้องและรัดกุม มีความรู้ความสามารถในการเลือกและพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความสามารถในการเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ได้ และมีความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัย

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมจำนวน 35 เรื่อง แบ่งเป็นหัวข้อย่อยดังนี้คือ 1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู และ 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนของครู มีรายละเอียดดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู

ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู รวมจำนวน 20 เรื่อง ดังนี้คือ

กาญจนา ตระกูลวรกุล (2550) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะครูและการวิจัยปฏิบัติการของครูที่มีต่อโอกาสการเพิ่มสมรรถภาพการวิจัยโดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (logistic regression analysis) และศึกษาผลจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกที่สามารถอธิบายเสริมเพิ่มเติมผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและผลการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบ (วพร.) ของสำนักงานสนับสนุนกองทุนสำหรับกาวิจัย ปีการศึกษา 2547 ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 264 คน เก็บ

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ตัวแปรทำนายในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะครู ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร ตัวแปรการวิจัยปฏิบัติการของครู ประกอบด้วย ตัวแปรสภาพแวดล้อมในการทำวิจัย และตัวแปรการสนับสนุนการทำวิจัย ตัวแปรตามเป็นตัวแปรชั้นแฝงของสมรรถภาพการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยสมรรถภาพด้านความรู้ความสามารถในการวิจัยและสมรรถภาพด้านจิตอาารมณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์กลุ่มแฝงสำหรับสมรรถภาพการวิจัย และวิเคราะห์อิทธิพลของลักษณะครู และการวิจัยปฏิบัติการของครูที่มีต่อโอกาสการเพิ่มสมรรถภาพการวิจัยโดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (logistic regression analysis) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) และการวิเคราะห์จำแนก (discriminant analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์กลุ่มแฝงได้ผลจำแนกครูตามระดับสมรรถภาพการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มครูที่มีสมรรถภาพการวิจัยสูงมาก 100 คน และกลุ่มครูที่มีสมรรถภาพการวิจัยปกติ 164 คน 2) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรทำนายสามารถอธิบายความแปรปรวนในกลุ่มครูจำแนกตามระดับสมรรถภาพการวิจัยได้ร้อยละ 71.3 มีความคลาดเคลื่อนในการทำนาย 0.264 ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก พบว่า ตัวแปรทำนายสามารถอธิบายความแปรปรวนอัตราส่วนเต็มต่อการมีสมรรถภาพการวิจัยในระดับสูงมากได้ร้อยละ 28.7 จำแนกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 91.3 ส่วนผลการวิเคราะห์จำแนก พบว่าตัวแปรทำนายสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 24.90 จำแนกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 90.5 และตัวแปรที่เป็นตัวทำนายสมรรถภาพการวิจัยได้ดีที่สุดในการวิเคราะห์ ทั้ง 2 รูปแบบ คือตัวแปรต้นมีความเป็นครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์จำแนก สามารถบอกได้แต่อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามส่วนการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกนอกจากจะให้ขนาดอิทธิพลแล้วยังให้ค่าความน่าจะเป็นที่ครูจะอยู่ในกลุ่มครูที่มีสมรรถภาพการวิจัยสูงด้วย นอกจากนี้กระบวนการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกยังทำได้ในขอบเขตที่กว้างขวางเนื่องจากมีข้อตกลงเบื้องต้นน้อย

ชาติชาย ศรีแสง (2545) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ใน 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ด้านสภาพทางด้านศักยภาพ ด้านการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการทำนายสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงสุดคือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจและปัจจัยด้านศักยภาพ ที่ร่วมกันทำนายสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครู โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 18

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540) ศึกษาเส้นทางพัฒนาครุณักวิจัย:การวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาเส้นทางในการพัฒนาครุณักวิจัย จากวิธีการวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษา ด้วยวิธีการศึกษาครอบคลุมการศึกษาอัตชีวประวัติ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการวิจัย สรุปได้ว่าเส้นทางพัฒนาสู่การเป็นครุณักวิจัยของกรณีศึกษา เริ่มจากคุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียน และรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสังสมประสบการณ์ชีวิตและการทำงานอย่างบูรณาการในหน้าที่ครูที่รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพของเด็ก ส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นครุณักวิจัยที่ใช้รูปแบบของการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรศึกษาเป็นกรณีการวิจัยพัฒนา ส่วนปัญหาของการวิจัยมาจากปัญหาของนักเรียนโดยครูมองเห็นโอกาสของการเรียนรู้ คือ

มนทัศน์เริ่มต้นที่สำคัญในการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งมีขอบข่ายจากการสังเกตนักเรียนแต่ละคนในวงกว้าง ไปสู่แนวคิดของการช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อาษาไทยเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคต ด้วยวิธีการสอนอย่างหลากหลายและในลักษณะบูรณาการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กประโยชน์จากการวิจัยคือ การพัฒนานักเรียน พัฒนาตนเองให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนให้ถูกต้องและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้นและส่งผลกระทบต่อพัฒนาเพื่อนครู

ณัฐพร พวงไธสง (2546) ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความมุ่งมั่นในการทำวิจัยพฤติกรรมการทำวิจัยและคุณภาพงานวิจัยของครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความมุ่งมั่นในการทำวิจัย พฤติกรรมการทำวิจัย และคุณภาพงานวิจัย มีความพอเหมาะพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าโคสแควร์ เท่ากับ 153.68, p เท่ากับ .061, GFI เท่ากับ .965, AGFI เท่ากับ .936 โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัย พฤติกรรมการทำวิจัย และคุณภาพงานวิจัย ได้ร้อยละ 99.9, 99.5 และ 99.7 ตามลำดับ โมเดลเชิงสาเหตุที่มีพฤติกรรมในการทำวิจัยเป็นตัวแปรส่งผ่านดีกว่าโมเดลเชิงสาเหตุแบบโมเดลปิด ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัย และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมในการทำวิจัย และคุณภาพงานวิจัยสูงสุด คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง รองลงมาคือ ปัจจัยทางสังคม ความรู้สึกต่อการทำวิจัย การรับรู้ควบคุมพฤติกรรม และเจตคติต่อการทำวิจัยตามลำดับ ครูที่มีการสนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัยมาก มีความต้องการเกี่ยวกับการทำวิจัยสูง และสมรรถภาพการวิจัยสูง มีค่าเฉลี่ยความมุ่งมั่นในการทำวิจัย และพฤติกรรมทำวิจัยสูงกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีสมรรถภาพการวิจัยสูงมีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่ากลุ่มครูที่มีสมรรถภาพการวิจัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญยาพร ฉิมพลอย (2544) ศึกษาผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูระดับประถมศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการและผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาครูระดับประถมศึกษา และเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการทำการวิจัยในชั้นเรียนเริ่มต้นจากกำหนดปัญหาวิจัย การวิเคราะห์ปัญหา การออกแบบการวิจัย การดำเนินการแก้ปัญหา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเกิดการพัฒนาระบบการสอน ช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียน เข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้ครูมีความสนิทสนมกับนักเรียนมากขึ้น สามารถให้คำแนะนำ และส่งเสริมให้นักเรียนแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประภัสสร วงษ์ดี (2540) ศึกษากระบวนการและการใช้ผลผลิตการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา: การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการวิจัยของครูนักวิจัย เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนและขาดความพร้อมของนักเรียน ครูนักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานสอนและเป็นเรื่องที่ตนเองถนัด โดยหัวข้อที่ศึกษา มักเป็นเรื่องการพัฒนาวิธีการสอนและสื่อการสอนและการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัย ครูสร้างขึ้นเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

คือ นักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย 2) ครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อการพัฒนานักเรียน และการพัฒนาการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู

ฝ่ายวิทยบริการและสารสนเทศ กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (2550) ศึกษารูปแบบการพัฒนางานวิจัยของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบการพัฒนางานวิจัยที่เหมาะสมของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษกับการนำมาประยุกต์ใช้กับสถาบัน และเพื่อเสนอแนะรูปแบบการพัฒนางานวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ การวิจัยนี้เป็นลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถาม งานสัมมนาการประชุมงานวิชาการ งานวิจัยของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 สถาบัน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษที่มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานวิจัยในสถาบันการศึกษาทั้ง 5 สถาบัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่านโยบายด้านวิจัยระดับชาติในแต่ละฉบับมีความสอดคล้องกันและมุ่งเน้นความสำคัญต่อการวิจัยมากขึ้น โดยมุ่งเน้นการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านเศรษฐกิจและความต้องการด้านแรงงาน ทิศทางการพัฒนาตามกรอบนโยบายของมหาวิทยาลัย รูปแบบการพัฒนาผลงานวิจัยในภาพรวมเน้นการบริหารจัดการโดยหน่วยงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ บูรณาการกับการขอความร่วมมือในการเสนอผลงานการวิจัยและทุนวิจัย โดยการพัฒนารูปแบบชุดโครงการวิจัยและเครือข่ายวิจัย แต่ในทางปฏิบัติพบว่า การสนับสนุนการวิจัยจากรัฐไม่สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการวิจัย โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านจำนวนงบประมาณและการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ หน่วยงานกลาง ระดับนโยบายของมหาวิทยาลัยไม่สะดวกในการประสานความร่วมมือกับผู้วิจัยเท่าที่ควร ขาดเอกภาพการพัฒนา รูปแบบงานวิจัย และยังประสบปัญหาการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร ทุนการวิจัย และการเข้าร่วมโครงการวิจัยเมื่อมีการจัดประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าของงานวิจัยเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงและเท่าเทียมครอบคลุมทั้งหมด

พรพิมาน วงษ์ปัดดา (2546) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียวต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือนโยบายการศึกษาชาติในการทำวิจัยในชั้นเรียน เจตคติในการทำวิจัยในชั้นเรียน บรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน วัสดุ และแหล่งวิชาการในการทำวิจัยในชั้นเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูคือ คุณสมบัติของนักวิจัย และงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียน ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถทำนายการวิจัยในชั้นเรียนได้ร้อยละ 56.70

มณีนรัตน์ จอมพุก (2550) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 มีวัตถุประสงค์วิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความตั้งใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 380 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดเจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน แบบวัดการประเมินผลในการทำวิจัยในชั้นเรียน แบบวัดความเชื่อตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน แบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน และแบบวัดความตั้งใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ความเชื่อเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การประเมินผลในการทำวิจัยในชั้นเรียน ความเชื่อตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .858 โดยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 73.7 2) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลต่อความตั้งใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลต่อความตั้งใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงสุด มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .369 รองลงมาคือ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำวิจัยในชั้นเรียน และเจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .334 และ .149 ตามลำดับ

ยุทธพงษ์ อายุสุข (2549) ศึกษาการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อสังเคราะห์วิธีการที่ครูควรใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจาก การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำแนกตามแต่ละขั้นตอนของการวิจัย 2) เพื่อศึกษาสภาพจริงของวิธีการที่ครูใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำแนกตามแต่ละขั้นตอนของการวิจัย และ 3) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูให้เหมาะสมตามวิธีการที่ควรจะเป็น กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในเขตกรุงเทพมหานครจาก 3 สังกัด คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และ จำนวน 489 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้การหาค่าสถิติพื้นฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์เมเดลิสเรล และใช้เทคนิค Modified Priority Needs index (PNI[subscripted modified]) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) วิธีการที่ครูควรใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย การกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องวิจัยและแผนการแก้ไข การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด การสังเกตผลที่

เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน 2) ครูมีการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการวิจัยและแผนการแก้ไข การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด และ การสังเกตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ส่วนการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยขั้นตอนที่ครูมีการปฏิบัติสูงสุด คือ ขั้นตอนการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน 3) เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูใน แต่ละขั้นตอนของการวิจัย พบว่า ขั้นตอนการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 4) สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูสูงสุด คือ ภาระงานที่ครูต้องรับผิดชอบมีจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีสาเหตุอื่น ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือในการวิจัย การขาดความรู้และทักษะในการวิจัย และการขาดการสนับสนุนของผู้บริหาร 5) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูที่มีอิทธิพลสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านตัวครู โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าโคสแควร์ เท่ากับ 16.18 ที่ $df = 18$, $p = 0.58019$ ค่า GFI = 0.99 ค่า AGFI = 0.98 และค่า RMR = 0.02 ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความต้องการจำเป็นในการทำวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูได้ร้อยละ 16 และ 6) แนวทางการพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูที่สำคัญที่สุดคือการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนั้นยังมีแนวทางการพัฒนาอื่น ได้แก่ การพัฒนาความรู้และทักษะการวิจัยแก่ครู การส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัด

วิไลวรรณ จันนำใส (2555) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 และ 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 กลุ่มตัวอย่าง คือครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จำนวน 320 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ด้านความรู้การวิจัยในชั้นเรียน ทักษะการวิจัยในชั้นเรียน และแรงจูงใจการวิจัยในชั้นเรียน ที่มีต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านนโยบายและการสนับสนุน ที่มีต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และภาระงาน/เวลางาน ที่มีต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ 3) นโยบายและการสนับสนุนมีความสัมพันธ์ในทางบวก กับสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนภาระงาน/เวลางานมีความสัมพันธ์ในทางบวก กับสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วารุณี โพธิ์บุตรดี (2547) ศึกษาการใช้ผลการวิจัยและผลกระทบจากการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้ผลจากการวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัยและ 3) เพื่อเปรียบเทียบการใช้

ผลการวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัยที่มีภูมิหลังต่างกัน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 414 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรในโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ ครูนักวิจัย เพื่อนร่วมงาน และผู้บริหารโรงเรียน มีการใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียน 2 แบบคือ การใช้ผลการวิจัยในเชิงความคิดและการใช้ผลการวิจัยในเชิงปฏิบัติ โดยบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนมีการใช้ผลการวิจัยในเชิงความคิดมากกว่าการใช้ผลการวิจัยในเชิงปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ครูนักวิจัยที่มีภูมิหลังต่างกัน มีการใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนในเชิงความคิดต่างกัน โดยครูนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากกว่า 3 เรื่องมีการใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าครูนักวิจัยที่ทำการวิจัยในชั้นเรียน 2 -3 เรื่อง 3) การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่งผลกระทบต่อทางบวกต่อนักเรียน ครูนักวิจัย เพื่อนร่วมงานและโรงเรียน สูงกว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน มากกว่า 3 เรื่อง ส่งผลกระทบต่อครูนักวิจัย สูงกว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน 2-3 เรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมเกียรติ ศรีจันทร์ดี (2550) ศึกษาความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการทำวิจัย ด้านเวลาในการทำวิจัย ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม และด้านแหล่งข้อมูลในการค้นคว้า และเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ใน 4 ด้านโดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ประสบการณ์ในการทำวิจัย และจำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความรู้ในการทำวิจัย ด้านเวลาในการทำวิจัย ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง และด้านแหล่งข้อมูลในการค้นคว้า อยู่ในระดับน้อย 2) อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่แตกต่างกัน 3) อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า อาจารย์ที่สอนน้อยกว่า 6 ปี กับอาจารย์ที่สอนมากกว่า 10 ปี มีความพร้อม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์ที่สอนมากกว่า 10 ปี มีความพร้อมมากกว่าอาจารย์ที่สอนน้อยกว่า 6 ปี 4) อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยต่างกัน มีความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 5) อาจารย์ที่มีจำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ต่างกัน มีความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

สุชาติ ตั้งใจ (2544) ศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา ได้ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนครูส่วนมากใช้งบประมาณส่วนตัวในการทำวิจัย ได้รับความปรึกษาจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบสำรวจและการทดลอง ปัญหาในการทำวิจัยที่สำคัญมากต่อการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนั้นที่ปรึกษาในการทำวิจัย งบประมาณ และเวลาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ “ปานกลาง” เช่นเดียวกัน

สุกรี สี่พาย (2547) ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนอนุบาลอุทัยพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์วิจัยเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดหัวข้อการวิจัยในชั้นเรียน การเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ ซึ่งแต่ละวงรอบประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) และขั้นการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาและผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ศึกษาและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการปฏิบัติงานของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย (Narrative Form) ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏ ดังนี้ ก่อนการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนมาก่อน หลายคนเคยเข้ารับการอบรมการวิจัยในชั้นเรียนมาแล้วหลายครั้ง แต่ยังมีปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการวิจัยในชั้นเรียน ขาดทักษะการทำวิจัย ขาดความมั่นใจและไม่กล้าตัดสินใจลงมือทำวิจัยในชั้นเรียน โดยส่วนใหญ่ต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนและรู้ประเด็นปัญหาที่จะทำวิจัย แต่ไม่รู้วิธีการแก้ปัญหา ขาดการนิเทศติดตามและการชี้แนะให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ภายหลังการพัฒนาโดยการอบรมปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูมีความรู้และมีความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น โดยขั้นการกำหนดหัวข้อการวิจัยในชั้นเรียนครูสามารถสำรวจสภาพการปฏิบัติงานและกำหนดหัวข้อการวิจัยในชั้นเรียนได้ ซึ่งได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ศึกษาค้นคว้าขั้นการเขียนเค้าโครงการวิจัย ครูให้ความสำคัญของการเขียนเค้าโครงและสามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยได้อย่างเหมาะสม ขั้นการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนโดยพัฒนานวัตกรรม เครื่องมือ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระบบมากขึ้น มีการบันทึกโดยใช้เครื่องมือที่ชัดเจน สามารถนำไปอ้างอิงและตรวจสอบได้ พร้อมทั้งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนครูสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยความช่วยเหลือแนะนำซึ่งกันและกันของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมายได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ และการปฏิบัติงานของครูที่ส่งต่อการ

แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน กล่าวคือ มีการทำงานเป็นทีมและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความตระหนักและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ร่วมกันมีความกระตือรือร้นในการทำวิจัยและศึกษาผลงานวิจัยของคนอื่นมากขึ้น และสามารถให้คำแนะนำการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูคนอื่นได้อย่างมั่นใจ ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อไป คือ การส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

สุภาวดี ปานสกุล (2550) ศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดแสงสรรค์ อำเภอรัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู รวมทั้งศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดแสงสรรค์ อำเภอรัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนวัดแสงสรรค์ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1.1) ด้านความรู้ความเข้าใจ ครูมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ แนวคิด ในการทำวิจัยในชั้น โดยกำหนดประเด็นปัญหาหัวข้อในการทำวิจัยในชั้นเรียนจากปัญหาที่พบในชั้นเรียน 1.2) ด้านเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูมีเวลาเพียงพอที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้เวลาในชั่วโมงสอนซ่อมเสริม และในวันหยุดราชการ 1.3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร ผู้บริหารให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนโดยการจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา 1.4) ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนจัดหาเอกสาร ตำรา สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดแสงสรรค์ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) ด้านความรู้ความเข้าใจ ปัญหาที่พบคือ ครูบางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งด้าน ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ที่จะนำมาใช้เป็นกรอบความคิดสำหรับการวิจัย 2.2) ด้านเวลาในการทำวิจัย ครูบางคนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากทั้งด้านการเรียนการสอนและงานพิเศษอื่นๆ 2.3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร ขาดการนิเทศ กำกับติดตาม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างต่อเนื่อง 2.4) ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ประเภทของเอกสาร วารสาร ตำรา ที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูที่จะนำมาใช้ประกอบการวิจัยในชั้นเรียน สำหรับข้อเสนอแนะโรงเรียนควรจัดให้ครูได้รับการอบรมให้มีความรู้ ประสบการณ์ในการทำวิจัยและจัดสรรเวลาให้ครูเพื่อทำการวิจัย รวมถึงมีงบประมาณเพียงพอตลอดจนมีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากยิ่งขึ้น

อัญชลี มนูญเลิศกิจ (2552) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู: กรณีศึกษาโรงเรียนชอยแอนแนกซ์ (กาญจนภิเษก 2) เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต พฤติกรรมของผู้บริหารและครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู แบ่งออกเป็น 1) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความรู้ความสามารถของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการส่งครูให้เข้ารับการอบรมหรือเชิญวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ มีการจัดอบรมสัมมนา

ทั้งภายในและกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ต 2) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเจตคติของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการนิเทศ การติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ให้กำลังใจแก่ครู 3) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในโรงเรียน มีแหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้สำหรับการสืบค้นข้อมูล 4) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงบประมาณ โดยผู้บริหารจะแจ้งให้ครูที่สนใจในทราบ 5) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 6) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่ง อันเป็นความก้าวหน้าในอาชีพของครู และ 7) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้บริหารมีการสร้างข้อตกลงร่วมกับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนว่าการทำวิจัยต้องทำไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งโรตอง (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยระดับครูและปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,160 คน จาก 61 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการทำวิจัยในชั้นเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .46 – .87 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 และแบบทดสอบวัดสมรรถนะการทำวิจัยในชั้นเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 32 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .44 ถึง .71 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .42 ถึง .78 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .80 สถิติที่ใช้ ได้แก่ t-test ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน ความโค้ง การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวแปรระดับครูที่มีผลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมของครู ได้แก่ ตัวแปรความเป็นครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัยและตัวแปรความคาดหวังในผลการวิจัย อายุราชการ และลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมของครู ได้แก่ ตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหาร

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนของครู

ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนของครู รวมจำนวน 16 เรื่อง ดังนี้คือ

กอบกุล จงกลณี (2545) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่าสภาพปัญหาและอุปสรรคของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ ด้านครูขาดเทคนิคการวิจัย ด้านครูขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านครูขาดปัจจัยเอื้อต่อการทำวิจัย ในด้านครูขาดความรู้เรื่องเทคนิคปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยมีแนวทางที่นำไปแก้ปัญหาร่วมกัน ดังนี้ การจัดอบรมสัมมนาการจัดหาเอกสาร การจัดหาที่ปรึกษาให้คำแนะนำ การจัดเวทีเสนอผลงาน การจัดทำแหล่งข้อมูล การจัดเผยแพร่ผลงานวิจัย การจัดหาอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก การจัดหาทุนการทำวิจัย การจัดเครือข่ายการวิจัย การนำผลงานวิจัยไปพิจารณาความดีความชอบ การ

ติดตามประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง การสร้างแรงจูงใจทั้งรูปธรรมและนามธรรม และการจัดบรรยากาศที่ทำงานให้เป็นบรรยากาศทางวิชาการ ในการแก้ปัญหาของผู้มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายสั่งการและปฏิบัติงานได้แก่ การกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้อง มีมาตรการติดตามผลงานตามนโยบายและข้อปฏิบัติต่างๆ ที่กำหนดขึ้นในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนมีแนวทางการพัฒนา คือ มีจรรยาบรรณต่องานที่รับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง รักในการพัฒนางานในหน้าที่ ขวนขวายหาความรู้ให้สอดคล้องกับยุคข้อมูลข่าวสาร มีจรรยาบรรณนักวิจัยในด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัยควรเผยแพร่ในรูปของการจัดประชุมสัมมนา การจัดเวทีเสนอผลงานวิจัย โดยจัดในรูปแบบของการนำเสนอทั้งทางโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ต่างๆ อันจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนัก และเกิดความสนใจซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานเป็นรูปธรรม จึงสรุปได้ว่าควรมีการพัฒนาทั้งระบบหรือองค์รวม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

ฉวีวรรณ เฟื่องดี (2549) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการทาวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยครูผู้สอนมีส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผลเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ต้องการพัฒนาไปสู่เป้าหมายร่วมกัน แล้วนำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อไป ผลที่เกิดจากการพัฒนาความสามารถในการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ เกิดผลกับครูประถมศึกษาใน 2 ด้านด้วยกัน คือ ด้านที่ 1 เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน พบว่าครูผู้สอน 8 คน มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี ส่วนอีก 25 คน ยังมีข้อสงสัยและไม่แน่ใจในการทำวิจัย ต้องขอรับคำปรึกษาจากผู้วิจัยในบางครั้ง สำหรับความคิดเห็นในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนเห็นว่ากระบวนการวิจัย สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้จริง ทำให้ครูผู้สอนเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป ด้านที่ 2 เกี่ยวกับความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น โดยครูจำนวน 8 คน สามารถดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน และสามารถเขียนรายงานแบบสมบูรณ์ได้อยู่ในระดับดี ส่วนอีก 25 คน สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้เสร็จสิ้น แต่เขียนรายงานวิจัยแบบไม่เป็นทางการ ด้านความคิดเห็นของครูผู้สอนในเรื่องการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครูผู้สอนเห็นว่ามีส่วนในการช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการทำงานที่เป็นระบบโดยทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ อันส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

दनัย บัวสภาพ (2550) ศึกษาการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือสังฆมณฑลราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือสังฆมณฑลราชบุรี ซึ่งดำเนินการโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การร่วมกันตระหนักในปัญหา จากการสำรวจสภาพปัญหาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลพื้นฐาน กลุ่มทดลองด้านความรู้ ความเข้าใจ และการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.69 ถึง 3.73 แสดงว่า

กลุ่มทดลองมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.65 ถึง 2.67 แสดงว่ากลุ่มทดลองมีส่วนร่วมการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2) การร่วมวางแผนและกำหนดทางเลือก ประกอบด้วย การหาคุณภาพของร่างแผนปฏิบัติงานการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 แสดงว่า แผนปฏิบัติงานการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนที่กลุ่มทดลองและผู้วิจัยร่วมกันพัฒนา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การตรวจสอบแผนปฏิบัติงานการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.33 ถึง 4.63 แสดงว่าแผนปฏิบัติงานการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด 3) การร่วมลงมือปฏิบัติ กลุ่มทดลองและผู้วิจัยดำเนินการติดตามตรวจสอบตามแผนปฏิบัติงานการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียน พบว่า กลุ่มทดลองสามารถปฏิบัติตามแผนงานการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนตามขั้นตอนที่กำหนด โดยการร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ให้ประสบผลสำเร็จส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และแก้ปัญหาของผู้เรียน 4) การร่วมประเมินผลและรายงานผล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม พบว่ากลุ่มทดลองพอใจในการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกลุ่มทดลองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุก ๆ ขั้นตอน สามารถพัฒนางานวิจัยของตนเองได้อย่างเหมาะสม และดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างต่อเนื่องการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนกลุ่มทดลอง พบว่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มทดลองก่อนและหลังการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดารณี กาญจนะ คุ่มสิน (2547) ศึกษาคู่มือการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี ได้มีเอกสารในรูปของคู่มือครู ที่สามารถจะนำไปใช้เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอนได้โดยง่าย ซึ่งการทำวิจัยในชั้นเรียนนี้ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาทั้งตัวผู้เรียนและตัวครู กล่าวคือช่วยในการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน ยกย่องคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ดึงศักยภาพของนักเรียนออกมาเรียนรู้ร่วมกัน จนเกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ขึ้นในชั้นเรียน ตลอดจนสร้างผู้เรียนให้รู้จักการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต แบ่งขั้นตอนของการดำเนินการออกได้เป็น 4 ขั้นตอน กล่าวคือ ขั้นตอนที่ 1 การหาจุดเริ่มต้นโดยการค้นหาปัญหาที่พบในการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 2 การทำสถานการณ์ให้กระจ่าง โดยการค้นคว้าหาสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากลยุทธ์ปฏิบัติการ และนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา และขั้นตอนที่ 4 การเผยแพร่ผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรีจากการจัดกลุ่มสนทนา (focus group interview) กับนักวิชาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือและเป็นไปได้ของการนำคู่มือไปใช้ พบว่า ทุกกลุ่มสนทนาต่างมีความเห็นต่อคุณภาพของคู่มืออยู่ในระดับเห็นด้วย และเห็นว่า สามารถนำไปใช้เป็นคู่มือในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรีได้

นัญญาวัฒน์ ฌ นคร (2557) ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน โดยแบ่งการวิจัย ออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน จำนวน 480 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงบุกเบิก (Exploratory Factor Analysis) ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน โดยนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูประถมศึกษา ที่ได้จากระยะที่ 1 เป็นหลักในการพัฒนา รวมทั้งการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครู รวมการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อให้ได้ร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน และนา รูปแบบที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนประเมิน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ระยะที่ 3 การนำรูปแบบที่ได้จากระยะที่ 2 ไปทดลองใช้กับครูที่ได้จากการสุ่มแบบหลาย จำนวน 42 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 21 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 2) แบบวัดทักษะการเสริมสร้างสมรรถนะครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 3) แบบวัดเจตคติ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และ 3) แบบวัดความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก ได้แก่ การพัฒนาตนเอง และความเป็นครู สมรรถนะรอง ได้แก่ สมรรถนะส่วนบุคคล และสมรรถนะจิตลักษณะ โดยองค์ประกอบดังกล่าวมีความตรงเชิงโครงสร้างจากการสำรวจองค์ประกอบด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ : $\chi^2 = 50.77$, องศาความเป็นอิสระ: $df = 34$, $p\text{-value} = 0.03219$, $RMSEA = 0.032$, $GFI = 0.94$, $AGFI = 0.97$, $CFI = 1.00$, $RMR = 0.20$, และ $CN = 725.43$ 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ที่เรียกว่า SMART-T ประกอบด้วยขั้นตอน คือ 1) กำหนดการศึกษาและการสำรวจ 2) กำหนดการประชุมและบริหารจัดการ 3) การวิเคราะห์กิจกรรม ประกอบด้วย 3.1 วางแผน 3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรม 3.3 การวัดและประเมินผล 4) ทบทวนและการวิจัย 5) เทคนิคและบูรณาการ และ 6) การสร้างทีม 3) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะครู และทักษะการเสริมสร้างสมรรถนะครูของผู้เข้ารับการอบรมด้วยเทคนิค SMART-T สูงกว่าครูที่การอบรมด้วยวิธีการที่จัดขึ้นตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -17.45$) และพบว่า ครูกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้วยเทคนิค SMART-T มีเจตคติที่ดี และมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมอยู่ในระดับมากในทุกๆ ด้าน

นฤตย์ร่ำภา ทริพย์ไพบูลย์ (2556) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาตัวแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบสมมติฐานที่ 1 การปฐมนิเทศมีอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.45 การทดสอบสมมติฐานที่ 2 การปฐมนิเทศมีอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะในงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.30 และการปฐมนิเทศมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อสมรรถนะในงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.25 การทดสอบสมมติฐานที่ 3 การฝึกอบรมมีอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะหลักอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.04 การทดสอบสมมติฐานที่ 4 การฝึกอบรมมีอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะในงาน อย่างไม่มีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.15 และการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อสมรรถนะในงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.02 การทดสอบสมมติฐานที่ 5 การพัฒนาอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.30 การทดสอบสมมติฐานที่ 6 การพัฒนามีอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะในงาน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.07 และการฝึกอบรมมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อสมรรถนะในงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.17 การทดสอบสมมติฐานที่ 7 สมรรถนะหลักมีอิทธิพลโดยตรงต่อสมรรถนะในงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.56

นิภาพร กุลสมบุรณ์ (2553) ศึกษาการวิจัยและพัฒนากระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมวินัยของครู มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ส่งเสริมวินัยห้าประการของครูและการเรียนรู้ของโรงเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบวินัยห้าประการของครู และการเรียนรู้ของโรงเรียน ที่ใช้วิธีการพัฒนาที่แตกต่างกัน (ระหว่างการพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กับการพัฒนาด้วยการฝึกอบรมจากวิทยากรภายนอก) 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อวิธีการพัฒनावินัยห้าประการของครู และการเรียนรู้ของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจาก 3 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.) กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane กำหนดความเชื่อมั่น 95 % กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 450 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนากระบวนการเพื่อส่งเสริมวินัยห้าประการและการเรียนรู้ของโรงเรียนจากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนในกระบวนการ CAR ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย จากงานวิจัยหลายเรื่อง พบว่าการทำวิจัยดังกล่าวยังมีปัญหาที่สำคัญในหลายประเด็น ดังนี้ 1.1) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่ได้ปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ 1.2) การวิจัย

ปฏิบัติการในชั้นเรียนยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง 1.3) ไม่มีการอภิปรายสะท้อนความคิดเห็นที่เพียงพอ และ 1.4) ครูยังขาดความรู้และทักษะในบางขั้นตอนของการวิจัย ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในการระบุวัตถุประสงค์การวิจัย การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยและการสะท้อนผลกลับ ผลจากการสังเคราะห์ความรู้ทั้งจากเอกสาร และผลวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นกระบวนการ CAR รูปแบบใหม่ โดยให้รายละเอียดในเรื่องหลักการในการพัฒนากระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จุดเน้นของกระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม แนวทางในการปฏิบัติและกิจกรรมที่แนะนำ ระยะเวลาในการพัฒนา เนื้อหาในกระบวนการพัฒนา และหัวข้อสุดท้ายคือ เอกสารเพื่อใช้ในการพัฒนา 2) ผลการเปรียบเทียบวินัยห้ำประการของครูและการเรียนรู้ของโรงเรียน การเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ พบว่าค่าเฉลี่ยของวินัยห้ำประการของครู จาก การวัดซ้ำ (ก่อนและหลังการทดลอง) จำแนกตามรูปแบบการพัฒนาแล้ว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้ของโรงเรียนจากการวัดซ้ำ จำแนกตามรูปแบบการพัฒนาแล้ว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเปรียบเทียบค่าคะแนนการเรียนรู้ของโรงเรียนก่อนและหลังการทดลองที่ แตกต่างกันตามรูปแบบการพัฒนา กล่าวคือ กลุ่มที่ได้รับการพัฒนาด้วย CAR มีค่าเฉลี่ยแบบแผนความคิด มากกว่า กลุ่ม NO_CAR อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มที่ได้รับการพัฒนา ด้วย TRAINING มีค่าเฉลี่ยแบบแผนความคิด มากกว่ากลุ่ม NO_CAR อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 3) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็น ของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาที่แตกต่างกัน ด้วยการสังเกตพฤติกรรม การบันทึกข้อมูลขณะเป็นผู้ สังเกตการณ์ช่วงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละโรงเรียน และข้อมูลจากแบบรายงานผลการเรียนรู้ที่ครู เขียนส่งในทุกครั้งที่มีการกิจกรรมการพัฒนา โดยจำแนกเป็นความคิดเห็นเป็นประเด็นสำคัญดังนี้ 1) ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพของกระบวนการในกลุ่มโรงเรียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวมีคุณภาพ เพราะ เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้ครูทราบว่าการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทำได้หลากหลายวิธีการ เป็นการเปิดโอกาสให้ได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้การทำงานแต่ละขั้นรวดเร็วขึ้น เข้าใจมุมมองของเพื่อนครูที่มีต่อการ ทำวิจัยของตน ทำให้ครูได้ฝึกแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบฝึกให้ทุกคนกล้าแสดงออก และกระบวนการ ช่วยสร้างความกระตือรือร้นในการทำงาน ในกลุ่มโรงเรียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการฝึกอบรมโดย วิทยากรภายนอก พบว่า กระบวนการนี้มีคุณภาพ เพราะ ครูสามารถนำความรู้ แนวคิดใหม่ที่ได้รับไป ปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตน ได้รู้จักวิธีการคิดที่เป็นระบบ สามารถลงมือปฏิบัติงานจริง แก้ปัญหาอย่างแท้จริง และทำให้ตนเองรู้จักเปิดกว้างทางความคิด เปิดใจรับฟังความคิดเห็นคนอื่นมากขึ้น 2) ความคิดเห็นต่อความยากง่ายของกระบวนการในกลุ่มโรงเรียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัย ปฏิบัติการ พบว่า กระบวนการนี้สิ่งที่ยากในการปฏิบัติ คือการทำความเข้าใจเนื้อหาศัพท์วิชาการ เกี่ยวกับการทำวิจัย และความต่อเนื่องในการปฏิบัติ สิ่งที่ยากในการปฏิบัติ คือการพูดคุยอย่างไม่เป็น ทางการ การเปิดโอกาสให้ซักถามความคิดเห็นของกลุ่ม กลุ่มโรงเรียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการ ฝึกอบรมโดยวิทยากรภายนอก พบว่าครูมีความคิดเห็นว่าการนี้ สิ่งที่ยากในการปฏิบัติ คือ การสรุปความรู้เมื่อครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน สิ่งที่ยาก คือ การฝึกปฏิบัติจริงโดยมีผู้ให้คำแนะนำโดย ตลอด 3) ความคิดเห็นที่มีต่อความคุ้มค่าของกระบวนการ ในกลุ่มโรงเรียนที่พัฒนาด้วย

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการพัฒนามี ความคุ้มค่า คือทำให้ทราบ และเข้าใจกระบวนการวิจัยปฏิบัติการอย่างแท้จริง เข้าใจในกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอัน จะนำซึ่งความรู้อันหลากหลาย ความไม่คุ้มค่าในแง่ผลผลิต ชิ้นงานวิจัยยังไม่สมบูรณ์และคุณภาพของ งานกลุ่มโรงเรียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการฝึกอบรมโดยวิทยากรภายนอก พบว่าความคุ้มค่าคือทำให้ ทุกคนมีโอกาส มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ได้ การสร้างความสัมพันธ์ การพัฒนาศักยภาพ บุคคล คุ้มค่าในการพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานส่วนตัว คุ้มค่าในการสร้าง วิทยุทัศน์ร่วมและการเรียนรู้เป็นทีม ความไม่คุ้มค่า คือ ในแง่ผลลัพธ์แล้ว พฤติกรรมการทำงานของตน ในความเป็นจริงยังไม่เปลี่ยนแปลงเท่าใด เนื่องจากมีปัญหาเรื่องเวลา และการมีข้อจำกัดในเรื่อง ประเด็นที่เลือกมาพัฒนาบางครั้งเห็นผลช้า 4) ความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนา ในกลุ่มโรงเรียนที่ พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อในเรื่องที่ได้มีประสบการณ์ทำงาน ร่วมกัน การให้ความสำคัญแก่ทุกคนเรียนรู้ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร กลุ่มโรงเรียนที่พัฒนาด้วย กระบวนการฝึกอบรมโดยวิทยากรภายนอก พบว่า ครูมีพอใจภูมิใจที่ได้เข้าร่วมเพราะเป็นกิจกรรมที่ พัฒนาบุคคล พัฒนาตนเอง วิชาชีพ และเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ชอบกระบวนการระดมความคิด พึง พพอใจกับการทำงานเป็นทีม ผลการประเมินความพอใจของการพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกพอใจที่ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ประเด็นที่ครูมีความพึงพอใจมากคือเรื่องการได้รับความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ตามครูยังมองว่าตนยังไม่เข้าใจเพียงพอ และต้องการได้รับการพัฒนาในลักษณะนี้ต่อไปเพื่อความ มั่นใจในความรู้ดังกล่าว ส่วนโรงเรียนขนาดกลางครูพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน และ พพอใจการทำหน้าที่ของผู้อำนวยการความสะดวกในการอภิปราย สำหรับประเด็นที่เป็นอุปสรรคในการ พัฒนาคือ ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้การพัฒนา ในส่วนสุดท้ายโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ครู มีความพึงพอใจในเรื่องเดียวกันกับโรงเรียนขนาดกลาง และประเด็นที่เป็นอุปสรรคคล้ายคลึงกับใน โรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนกลุ่มครูที่ได้รับการพัฒนาด้วยการฝึกอบรมจากวิทยากรภายนอก ครูส่วนใหญ่ มีความรู้สึกพอใจที่ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ในโรงเรียนขนาดเล็กประเด็นที่ ครูมีความพึงพอใจมาก คือเรื่องความสามารถในการอธิบายและถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรผู้ ฝึกอบรม แต่ครูยังมองว่าตนยังไม่เข้าใจเพียงพอและต้องการได้รับการพัฒนาในลักษณะนี้ต่อไป ส่วน โรงเรียนขนาดกลางครูพึงพอใจที่ได้ทราบแนวทางในการนำหลักความรู้ดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติ ส่วน ประเด็นที่เป็นอุปสรรคคือประเด็นเดียวกันกับโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ครูมีความ พึงพอใจในเรื่องการมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พพอใจในเอกสารประกอบการอบรม ความสามารถ ของผู้ให้การอบรมทั้งการจัดกิจกรรม และการใช้สื่อ แต่ประเด็นที่ยังเป็นปัญหาคือ ความรู้ที่ได้เป็น เรื่องที่เคยทราบมาก่อนแล้ว ความต้องการในการพัฒนาต่อไปของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ อบรมอย่าง ต่อเนื่อง การย้ำเน้นเรื่องหลักการเพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ โรงเรียนขนาดกลาง ต้องการแนวทางใน การปฏิบัติที่ชัดเจน ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่ ต้องการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากยิ่งขึ้นเพราะครู ส่วนใหญ่เห็นว่าตนมีความเข้าใจในหลักการดีแล้ว และเรื่องที่น่ามาอบรมนี้ไม่ได้เป็นเรื่องใหม่แต่อย่าง ใด

ถาวร เสงี่ยม และคณะ (2554) ศึกษาการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านการ เรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน: กรณีศึกษาเครือข่ายการวิจัยใน

ชั้นเรียนในจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ นวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 2) ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ในลักษณะเครือข่ายเพื่อให้เกิดความยั่งยืน 3) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมเครือข่าย การเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูในสถานศึกษา จำนวน 8 โรงเรียน บุคลากรทางการศึกษาจากสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1, เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททาสครวม เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และประเด็นในการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) แม่ข่ายหลักและแม่ข่ายรองเกิดการรับรู้และการให้ความสำคัญกับการอบรมเชิง ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนและตระหนักในความสำคัญของการช่วยเหลือครูนักวิจัยเป็นรายบุคคล ได้ เรียนรู้สภาพปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนตามสภาพจริงในสถานศึกษาและได้พัฒนาสมรรถภาพการ ทำวิจัยในชั้นเรียนของตนเอง ด้านลูกข่ายได้รับการพัฒนาสมรรถภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้ง ทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติจนสามารถปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ด้วยตนเอง 2) แนวทางการขับเคลื่อนการ ดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายเพื่อให้เกิดความยั่งยืนประกอบด้วย 2.1) ควรจัดให้มีระบบ กลไกและ กระบวนการที่สามารถเชื่อมโยงกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ และความสนใจในเรื่องเดียวกันให้ รวมกลุ่มกัน 2.2) เครือข่ายการเรียนรู้จำเป็นต้องมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระหว่างผู้เชี่ยวชาญของกลุ่ม กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อรักษาเครือข่ายให้ดำรงอยู่ 2.3) เครือข่ายการเรียนรู้ควรประกอบไปด้วย องค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ผู้นำหรือผู้ประสานงาน ทรัพยากร และกิจกรรมการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ 2.4) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องระยะทาง เวลาและช่องทาง การสื่อสาร 2.5) มีการประเมินความสัมพันธ์ของเครือข่าย 2.6) ลักษณะการเรียนรู้ภายในเครือข่ายที่ ยั่งยืนไม่ควรมีลักษณะการเป็นผู้ให้หรือผู้รับที่ตายตัว 2.7) จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อย่างเป็น ธรรมชาติ 3) การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และ บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 3.1) การให้สำคัญกับเครือข่าย 3.2) มี การจัดระบบและกลไกในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม 3.3) ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเชื่อมโยงบุคคลที่อยู่ต่างพื้นที่ 3.4) พัฒนาและสร้างกิจกรรมภายในเครือข่ายให้เกิดขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง 3.5) ส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในเครือข่าย

พรพรรณ อินทร์ประเสริฐ (2543) ศึกษาการวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนวัดจำปา สปอ. อำเภอบางกรวย สปจ.นนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษาปัญหาและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 โรงเรียนวัดจำปา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยผู้วิจัยและคณะ ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียน การสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยการวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โดย โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อสังเกตการณ์สอนและให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วย แก้ปัญหา รวมไปถึงการสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อ เปรียบเทียบ และนำมาสรุปผลเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัย

พบว่า การวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ครูสอนมีความเข้าใจในกระบวนการวิจัย ในชั้นเรียนมากขึ้น สามารถนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน โดยได้คิดค้นพัฒนานวัตกรรมขึ้นใช้เอง เพื่อนำไปแก้ปัญหาที่พบในส่วนของนักเรียน พบว่า ทุกคนมีคะแนนหลังการทดสอบสูงขึ้น มีความสนใจ สนุกสนาน และมีความพอใจกับการใช้นวัตกรรมที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น

พิสมัย อะโน (2545) ศึกษาผลการพัฒนากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยใช้การนิเทศแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อประเมินผลการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพการทำวิจัยของครู ในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า สภาพการทำวิจัยของครูส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดการสนับสนุนจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา ตลอดจนขาดการสนับสนุน ในเรื่องของเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำ งานวิจัยในชั้นเรียน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน 2) ด้านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยใช้การนิเทศแบบมีส่วนร่วม ครูผู้สอนเห็นว่ากระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วม สามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบ เพราะมีระบบในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเป็นระยะ 3) ด้านความคิดเห็นของครูต่อกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยใช้การนิเทศแบบมีส่วนร่วม ครูกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก สามารถนำความรู้ไปพัฒนาการเรียนการสอน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในการเรียนรู้ได้เต็มตามความสามารถของตน และโรงเรียนมีส่วนได้รับประโยชน์จากการทำวิจัยในชั้นเรียน

รัชวรรณ กระสินธ์ (2542) ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการผลของการจัดกิจกรรมปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์ เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์ เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 51 คน การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest- Posttest Design ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent และสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดและผ่านเกณฑ์การวัดจุดประสงค์ตามเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนาน มีความสุขกับการเรียนคณิตศาสตร์ และนักเรียนให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกันในกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเป็นอย่างดี และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการเรียนแบบกิจกรรม ปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการในด้านทักษะทางสังคมหลังได้รับการเรียน ร้อยละ 90

วีรพล ฉลาดแย้ม (2544) ศึกษาการวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู โดยศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัย ซึ่งพบว่าครูประถมศึกษาในจังหวัดดังกล่าวเพียงร้อยละ 15.21 ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน มีความรู้และทักษะในการวิจัยอยู่ในระดับ “น้อย” แต่มีความเห็นว่า ตนเองมีลักษณะของนักวิจัยอยู่ในระดับ “ดี” ปัญหา

การทำวิจัยอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณ ไม่มีการสนับสนุนการวิจัยและไม่มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการทำวิจัย และมีความต้องการในระดับ “มาก” เกี่ยวกับงบประมาณสนับสนุนการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการทำวิจัย และแหล่งค้นคว้างานวิจัย

ศักดิ์ดา อุภมาใต้ (2544) ศึกษาการพัฒนาคู่มือการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า คู่มือฉบับนี้จะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดและกระบวนการในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน หลักการเขียนรายงานการวิจัย เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครบถ้วน แล้วจัดทำเป็นโครงร่างคู่มือให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำคู่มือ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ควบคุม จากนั้นได้ประชุมสัมมนา เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ 15 คน

อังคณา บุญพามี (2556) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรีที่มีจำนวนครู/ผู้ดูแลเด็กตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จำนวน 63 แห่ง และผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก แห่งละ 2 คน รวม จำนวน 126 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี ตามแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) การพัฒนาสมรรถนะครูผู้ดูแลเด็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อุษกาญจน์ พูนประสิทธิ์ (2553) ศึกษาการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนเทศบาล 2 มุขมนตรี เทศบาลนครอุดรธานี มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนเทศบาล 2 มุขมนตรี เทศบาลนครอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนเทศบาล 2 มุขมนตรี เทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 68 คน ในปีการศึกษา 2552 กระบวนการพัฒนาครูที่ดำเนินการคือการฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน และการนิเทศและให้คำปรึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบวัดความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ข้อมูลที่รวบรวมได้

จากการศึกษาจัดเป็นเชิงคุณภาพ ซึ่งตีความหมาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยได้จากความถี่ที่กลุ่มเป้าหมาย เลือกข้อมูลในเครื่องมือ และนำไปสู่การสรุปผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาด้านการพัฒนาครู ของโรงเรียนเทศบาล 2 มุขมนตรี ในการทำวิจัยในชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมาย ได้พัฒนา ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งยังมีความสามารถที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน ในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การเลือกหัวข้อในการทำวิจัย การเขียนเค้าโครงวิจัย การ ดำเนินการวิจัย จนกระทั่งการเขียนรายงานวิจัย กระบวนการพัฒนาครูที่ดำเนินการส่งผลให้ครู ตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนและนำไปสู่ประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้พัฒนาการจัดการ เรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Ashley Ng Yoon Mooi (2006) ศึกษายุทธศาสตร์การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการทั้งโรงเรียน (School-wide Action Research) เพื่อปรับปรุงสถานศึกษาทั้งองค์กรโดยผ่านวงจรการวิจัยซ้ำ สถานศึกษาควรจะต้อง ขึ้นและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงทั้งโรงเรียน โดยครู พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ในงานวิจัยในชั้นเรียน ใช้ Photovoice ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยให้ครูสามารถเสนอปัญหาโดยใช้รูปภาพ พร้อมกับการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหานั้นๆ Photovoice มีเป้าหมาย 3 ประการ คือ 1) ทำให้ครูสามารถบันทึก และสะท้อนจุดแข็งของโรงเรียนและความห่วงใย 2) ส่งเสริมการสนทนาและความรู้เกี่ยวกับปัญหา บุคคลและชุมชนในการอภิปรายกลุ่มโดยใช้รูปภาพ 3) เข้าถึงผู้บริหารซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบาย Photovoice ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของครู ได้ข้อมูลจากผู้วิจัย และการมีส่วนร่วมขอ บุคลากรทั้งโรงเรียน รูปภาพที่ครูเลือกถ่ายและปัญหาที่ระบุโดยครูอาจนำไปสู่นโยบายและการ เปลี่ยนแปลงได้

Gwenedolyn and Cowen (2000) ได้ร่วมกันดำเนินโครงการสนับสนุนให้ครูเป็นนักวิจัย เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน โดยได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สนับสนุนให้ครู ในโรงเรียนของชุมชนเอลค์ฮาร์ด ในรัฐอินเดียน่าที่มีความหลากหลายในพื้นฐานการสอน ให้แบ่งเป็น กลุ่มเล็กๆ เพื่อทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน ซึ่งถือเป็นเรื่องใหม่ โดยเริ่มดำเนินการด้วยครูเพียง 5 คน เท่านั้น โครงการนี้ประสบความสำเร็จมาก จนกระทั่งผู้บริหารของโรงเรียนฯ ต้องขยายโอกาสไปให้กับ ครูอื่นๆ บ้าง จึงได้ขอเงินทุนสนับสนุนจากรัฐมาขยายงาน ทำให้ในปีต่อมา คือเมื่อ 3 ปีที่แล้ว มีครูถึง 67 คน ได้เข้าร่วมทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนสำเร็จอีก 22 โครงการ ในปีที่สอง มีครูถึง 62 คน ได้เข้า ร่วมโครงการ และทำวิจัยสำเร็จถึง 82 โครงการ และในช่วงปีที่สาม มีครูอีก 50 คน เข้าร่วมและ ดำเนินโครงการสำเร็จอีก 17 โครงการ ผลการเข้าร่วมโครงการของครู พบว่า ครูต่างได้รับข้อมูลอันมี ค่าต่อการจัดการเรียนการสอน และมีความรู้สึกมั่นคงในวิชาชีพ จึงทำให้เชื่อได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน จะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการปฏิรูปโรงเรียนและการพัฒนาวิชาชีพ สนับสนุนนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สนับสนุนการเรียนการสอนที่ทำให้ได้รับผลตอบแทนสะท้อนกลับมา จากผู้เรียน เกิดการยอมรับในเนื้อหาที่เรียน รวมทั้งครูแต่ละคนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม และรู้สึกว่าได้รับการส่งเสริมจากกลุ่มเกี่ยวกับอาชีพ

Kamini Jaipal and Candace Figg (2011) ศึกษาการพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่าง มีอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา เพื่อศึกษาระบวนการในการพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมี

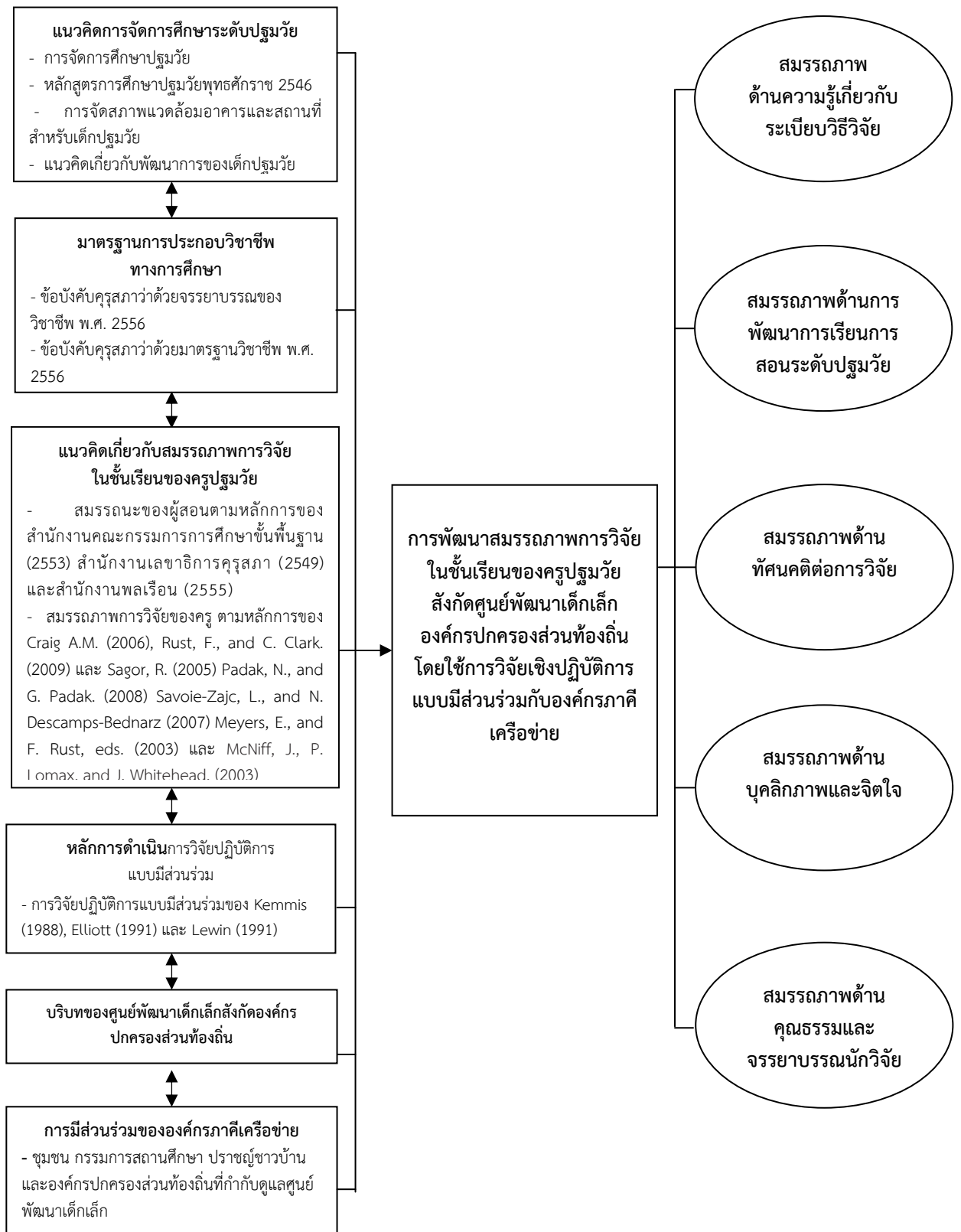
อาชีพสำหรับครูประถมศึกษา และศึกษาความแตกต่างระหว่างทีมของครุศึกษาวิจัยในการพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมืออาชีพ วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยคัดเลือกครูประถมศึกษา จำนวน 49 ทีมจากสังกัดโรงเรียนที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า การนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ตามวงจร PAOR ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูในทีมเดียวกัน ระหว่างโรงเรียน และระหว่างรัฐที่ทำการวิจัย สำหรับปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการประสบความสำเร็จ คือ การสนับสนุนจากผู้บริหารทั้งในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก การสร้างความรู้ และการให้กำลังใจสนับสนุนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแก่ครู

Mingucci (2001) ศึกษาการประเมินผลของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูสอนภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาที่สองในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งทำงานที่โปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผู้ศึกษาได้สำรวจวิธีการที่สามารถส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในด้านการศึกษารวมทั้งศึกษาปัญหาที่ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู หรือนิยามเรียกกันว่า “ครูผู้สืบเสาะดำเนินการเพื่อให้เข้าใจและปรับปรุงการปฏิบัติของตน” นั้นสามารถจัดประสบการณ์การพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งผู้ร่วมวิจัยรับรู้ว่ามีความหมายต่อการสอนของพวกเขาหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ร่วมวิจัยได้รับประโยชน์หลายด้านจากการศึกษาปฏิบัติ ได้แก่ ความเชื่อมั่นส่วนตัวและทางวิชาชีพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ครูมีความรู้สึกรู้ว่าประสบความสำเร็จและผลงานเป็นที่รู้จักของนักวิชาชีพอื่นๆ เพิ่มขึ้น อันเป็นผลของโครงการวิจัยในชั้นเรียน โดยสรุปการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการศึกษาได้ ผลการอภิปรายทำให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถแบ่งปันปัญหาเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในทางสร้างสรรค์ได้

Su-Ching Lin (2002) ศึกษาการใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขวินัยของนักเรียนในชั้นเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูรู้จักใช้กลยุทธ์และเทคนิคการสอนในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนเอง กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การตั้งคำถามวิจัย 2) การวางแผน 3) การลงมือปฏิบัติตามแผน 4) การสังเกต และ 5) การสะท้อนผล ในทุกขั้นตอนของกระบวนการทำวิจัยนี้จะมีครูผู้ฝึกหัด จำนวน 1 คน และครูผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง ได้แก่ บันทึกประจำวันที่เขียนโดยครูที่เริ่มฝึกหัดทำวิจัย การประชุมสัมมนา และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือช่วยให้ครูมีความเข้าใจในกลยุทธ์การสอนของตนเอง ทำให้ครูที่เริ่มฝึกหัดทำวิจัยเกิดความรู้สึกเห็นประโยชน์ของการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 5 กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย รวม 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตอนที่ 2 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตอนที่ 3 การวิจัยในชั้นเรียน ตอนที่ 4 สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยและพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดของการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิจัยและพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย” มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อกำหนดกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย 3) เพื่อประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัย/เงื่อนไขที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยรวม 3 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง การพัฒนากรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การสืบค้นเอกสารและงานวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย การนำสาระจากเอกสารและงานวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศมาวิเคราะห์จัดแยกหมวดหมู่ตามประเด็นที่กำหนด ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์กรอบตัวบ่งชี้สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คัดสรร การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดเป็นการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

2. การพัฒนากรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายจากการสัมภาษณ์แบบจัดกลุ่มสนทนา (focus group interview) ผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย กลุ่มที่ 3 กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย กลุ่มละ 10 คน รวม 40 คน และกลุ่มที่ 4 คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน รวม 46 คน

3. การสังเคราะห์กรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย และการพัฒนาร่างเกณฑ์การประเมินตามกรอบตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นจากเอกสารและงานวิจัยทั้งของไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์แบบจัดกลุ่มสนทนา (focus group interview) ผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) 4 กลุ่ม รวม 46 คน

ขั้นตอนที่สอง การตรวจสอบคุณภาพกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น การพัฒนาเครื่องมือการประเมิน และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการประเมิน มีรายละเอียดดังนี้คือ

1) การตรวจสอบคุณภาพกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น ในขั้นตอนนี้ใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) มีรายละเอียด ดังนี้ คือ

1.1) การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการตรวจสอบคุณภาพกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นทั้งตัวบ่งชี้หลัก ตัวบ่งชี้ย่อยและการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย กลุ่มที่ 3 กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย และกลุ่มที่ 4 คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน รวม 30 คน

1.2) การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการตรวจสอบคุณภาพกรอบสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างในการประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายประเมินจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย 3 กลุ่มหลัก คือ 1) กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) กลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 4 ภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) จังหวัดละ 10 แห่ง รวม 40 แห่ง รวม 720 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนการดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1) ผู้วิจัยสุ่มเลือก 1 จังหวัดจากแต่ละภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) ได้จังหวัด 4 จังหวัด

2) จากแต่ละจังหวัดที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 ของการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) กลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 10 แห่ง จาก 4 จังหวัด รวม 40 แห่ง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียจาก 3 กลุ่มหลัก ดังนี้คือ

2.1) กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 2 คน รวม 80 คน

2.2) กลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 5 คน รวม 200 คน

2.3) กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย เก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง และบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษากำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 40 แห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 กลุ่ม รวม 440 คน ได้แก่ 1) กลุ่มชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน แห่งละ 4 คน รวม 160 คน 2) กลุ่มกรรมการสถานศึกษา แห่งละ 4 คน รวม 160 คน และ 3) กลุ่มบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษากำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แห่งละ 3 คน รวม 120 คน

2) การพัฒนาเครื่องมือประเมิน การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการประเมิน และเกณฑ์การประเมินตามตัวบ่งชี้สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น

2.1) การพัฒนาเครื่องมือการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดตัวบ่งชี้ตามกรอบตัวบ่งชี้สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย

2.2) การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือการประเมินและเกณฑ์การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือการประเมินและเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยนำเครื่องมือฉบับร่างพร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อการประเมิน วัตถุประสงค์ของการประเมิน กรอบแนวคิดในการประเมิน นิยามปฏิบัติการของตัวแปร และตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (table of specification) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการประเมินและเกณฑ์การประเมินด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยเป็นการตรวจสอบความครอบคลุมของข้อความถาม ความถูกต้องเหมาะสมและความชัดเจนของการใช้ภาษาในข้อความถาม และความเหมาะสมของรูปแบบของเครื่องมือการประเมินและเกณฑ์การประเมินพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการประเมินและเกณฑ์การประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาระหว่างผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การวิเคราะห์ IOC

2.3) การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงและอำนาจจำแนกของเครื่องมือการประเมิน โดยผู้วิจัยนำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย (ผู้บริหารและครูปฐมวัย) กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย (ผู้บริหารและอาจารย์สอนด้านการศึกษาระดับปฐมวัย) กลุ่มที่ 3 กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย (ชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน กรรมการสถานศึกษา และบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษากำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) กลุ่มละ 30 คน รวมจำนวน 90 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการประเมิน โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตามวิธีของครอนบาคโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) และอำนาจจำแนก โดยจะเลือกสรรตัวบ่งชี้สมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยที่เหมาะสมไปประเมินต่อไป

ขั้นตอนที่สาม การประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ทั้งหมด 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) กลุ่มครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) กลุ่มองค์กร

ภาคีเครือข่าย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 4 ภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) จังหวัดละ 10 แห่ง รวม 40 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,080 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนการดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1) ผู้วิจัยสุ่มเลือก 1 จังหวัดจากแต่ละภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) ได้จังหวัด 4 จังหวัด

2) จากแต่ละจังหวัดที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 ของการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) กลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 10 แห่ง จาก 4 จังหวัด รวม 40 แห่ง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียจาก 3 กลุ่มหลัก ดังนี้คือ

2.1) กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 2 คน รวม 80 คน

2.2) กลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 5-8 คน รวม 320 คน

2.3) กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย เก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 แห่ง และบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษาที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 40 แห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 กลุ่ม รวม 680 คน ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ปกครอง แห่งละ 5-8 คน รวม 250 คน 2) กลุ่มชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน/กรรมการสถานศึกษา/บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษาที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แห่งละ 5-8 คน รวม 250 คน และ 3) กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัยที่เป็นเครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งละ 3-5 คน รวม 180 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบปลายเปิด ส่วนที่ 2 แบบประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ

1) การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินด้วยค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การประเมินสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัยสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย จากผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) กลุ่มครูปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) กลุ่มองค์กรภาคีเครือข่าย